

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Páros beszélgetés

a börzéről és az ő haragosairól.

Budapest, szeptember 28.

(v.) Egy merkantilista ismerősöm közt és köztem ma a következő beszélgetés folyt:

Ó: Ismeri ön gróf Kanitzot?

Én: Nincs szerencsém ismerni.

Ó: De gróf Károlyi Sándort csak ismeri?

Én: Ezt igenis van szerencsém ismerni.

Ó: Nos, akkor ismeri Kanitzot is. Mert gróf Kanitz a poroszok Károlyi Sándora.

Én: Tehát agrárius vezér...

Ó: Csakugyan az; a porosz agrár seregnek generalisszimusa. A különbség a két vezér közt csak az, hogy amiért gróf Károlyi Magyarországon még küzd, azt gróf Kanitz a burkusok hazájában már mind kivivta.

Én: Akkor kettejük közül Károlyi az irigylendőbb; mert neki még van mért harcolnia, holott Kanitznak már nincsen.

Ó: Dehogy nincs; a Kanitz küzködése csak most kezdődik igazán. Ó mennyire irigylő a porosz főagrárius a maga magyar elvtársaitól azt, hogy ők még kudarcot vallhatnak!

Én: Hogyan értsem ezt?

Ó: Hát úgy, hogy szegény Kanitznak mindazt, amit az agrár érdek nevében kivivott, most ugyancsak az agrár érdek nevében vissza kell csinálnia. Ez pedig azért érdekes...

Én: Mert a magyar agráriusok tökéletesen a Kanitz nyomdokában járnak; ugyanazt akarják ma, amit a porosz elvtársak akartak.

Ó: És ők is kénytelenek lennének visszacsinálni vívmányaikat, ha ugyan diadalra vinné őket is balvégzetük.

Én: Ezek szerint ön úgy véli, hogy a magyar agráriusokra nézve egy kudarc volna a legnagyobb szerencse.

Ó: Hogyne! Hiszen valamely mozgalom részeseinek és vezetőinek nincs mért röstelkedniük, ha minden igyekvésük meddő maradt. De kivívni egy diadalt, aztán meggyőződni az eredmény kártékonyágáról és a végén bünbánóan visszacsinálni a győzelmet s a győzelemnek kárhuzatos gyümölcseit: ebben a tragikomikus szereplésben van valami megszügyenítő... Egyébiránt önt talán nem is érdekli az egész dolog.

Én: Dehogy nem. Csak beszéljen.

Ó: Ön ismeri ugy-e a magyar agráriusoknak a börzére vonatkozó felfogását?

Én: Ismerem. Ők azt kívánják, hogy a tőzsdé tiltassék el a határidő-üzlettel; a gabonatőzsdén éppen úgy, mint az áru- és értéktőzsdén csakis az effektív üzletet legyen szabad lebonyolítani.

Ó: Nos, ezt követelték a porosz agráriusok is. És érvényt is szereztek e követelésüknek. Keresztülvitték az új tőzsdetörvényt, amely mindenben deferált az agrár irányzatnak. Ez a törvény abszolút tilalommal sújtja a határidő-üzletet az egész vonalon. Aztán az értékpapír-üzletben megengedi a kárvalloítanak, hogy a szerencsejáték kifogásával éljen, ha a differenciákért bepörlik. És végül eddigi összegének ötszörösére emeli a börze-adót. Micsoda ujjongó hozsannával fogadta a német agrár közvélemény ezt a dicső reformot!

Én: Képzelem...

Ó: De azt nem képzelheti el, hogy ugyanezek az agráriusok miért döbbennek meg most a saját diadaluk fatális következményein s hogy mért unszolják most ők maguk a kormányt mindannak a visszacsinálására, amit még az imént ők sürgettek a gazdaság érdekében és a forgalom tisztessége nevében. Ha nincs ellenére, elmondanám röviden.

Én: Folytassa, kérem. A dolog érdekel.

Ó: Mikor beszüntették a fedezetlen határ-időüzletet a gabonatőzsdén, ez a tőzsde egy szerűen becsukta a boltot. Kijelentette, hogy a készáru-üzletnek tisztességes és szolid lebonyolítása a határidő-forgalom nélkül lehetetlen; mert ha eltörlik ezt az intézményt, nincs sem szabályozója, sem fékezője az effektív üzletben el nem kerülhető kereskedelmi kockázatoknak. A gabonatőzsde tehát megszüntette saját magát.

Én: S az agráriusok? Ők persze örültek ennek a fordulatnak, hiszen a börzével kimult az az intézmény, amely szerintük állandó akadály volt a becsületes árképződésnek.

Ó: Örülni örültek, csakhogynem tartott soká ez az örömlük. Mert bekövetkezett az, hogy a buzakinálát nyíltan jelentkezett, de a kereslet nem érvényesülhetett sem szervezeten, sem csoportosan. Minthogy pedig a gazdáknak tul kellett adniok gabonakészleteiken, hát elmentek azokra a koca-börzékre, amelyek itt-ott a forgalmi élet spontán szükségleteinek kényszerítő hatása alatt keletkeztek. Ott aztán szabálytalanul, barbár formák közt, hatósági ellenőrzés nélkül és a jogbiztosítékok teljes hiányával folyt az adás-vevés, mely azelőtt a gabonatőzsdén szigorú jogbiztosítékok keretei közt, kormányhatósági ellenőrzés mellett, civilizált formákban és a legszélesebb nyilvánosság szemei alatt bonyolódott le. A siralmas eredmény tehát az lett, hogy a kínálat itta meg a levét a kereslet szétrebontásának, és hogy ezeken a kocabörzéken aztán csakugyan létrejött mindenféle kereskedelmi visszaélés, mivelhogy mindig és mindenütt akad halászháló, ahol zavaros keletkezik.

Én: S a kormány türtte ezeket a koca-börzéket?

Ó: Dehogy türtte! Közéjük csapott akárhányszor. De megannyiszor az agráriusok

TÁRCA.

Az emberevő.

(Première a Nemzeti Színházban.)

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Ábrányi Emil.

A magyarosított Arany asszonyra igazi magyar darab, eredeti vigjáték következett: Gabányi Árpád Emberevője.

Ne ijedjünk meg a címtől. Nem valami kannibállal van dolgunk, aki odahaza, Afrikában félig nyersen eszi a misszionáriust, mint az angol a bealsteakot, Európában pedig ethnográfiai miszsiót teljesít és pénzért mutogatja magát. A színházi szezon nem a legkedvezőbb ugyan. Nincs pénz, drágul a szén, esnek a részvénytapirok és a legtöbb ember inkább cipőt, ruhát, kenyeret vásárol, mint színházi jegyet. De odáig még se hanyatlottunk, hogy egyéb attrakció hiányában exotikus vadakat, emberevőket mutogassanak a nemzeti színpadon.

Gabányi emberevőjét Peres Bogdánnak hívják. A vigjátéki vadak közül való, akikre a szerzők ráparancsolnak, hogy mulattassák a közönséget. És ők pörölnék, lármáznak, bukfenceznek, kivetik a józan ésszel összes sarkaiból, elkövetik a legvadabb bolondságot, elmennek a hülyeség legvégéig határáig, — mert ők engedelmes vadak.

Ime, mit tesz a mi Peres Bogdánunk, a mi dresszírozott emberevőnk?

Ez a tisztelt öreg ur, aki nyugalmazott számtanácos és két felöltött ur kisasszony édes apja, elmegy falra nyaralni. Békésimé, egy elhalálozott református lelkész özvegye, akinek az egyetlen fia, Miklós, a szomszéd faluban segédlelkészkedik,

bérbe adja Peres Bogdánnak az eklészia három szobáját, ő maga pedig a kert végében levő házikóba vonul arra az időre, míg a számtanácos nála nyaral.

Bogdán urat nem hiába hívják Peresnek. A névből mindjárt kitaláljuk, hogy olyan emberhez van szerencsénk, aki pörölni, lármázni, veszekedni szokott.

Peres Bogdán esőrómpölvé lép föl. Megszidja, lepilátus-teremtettézi a szállásadó Békésimét, mert a tiszteletes asszony esomót kötött ugyan a zsebkendőjére, de arról megfeledkezett, hogy szakácsnét szerezzen a nyaraló számtanácosnak. A tiszteletes asszony sértődve megy el; Peres Bogdán pedig magába száll, mardosó bünbánatot érez, utána sétal az asszonynak és megindulva bocsánatot kér tőle.

Ebből rögtön látjuk, hogy az öreg ur voltaképpen ismerős alak, kedves komédiás a vigjátékirók ócska-magazinjából, recept szerint való összetétele a francia Mareatnak és az angol Hardy ezredesnek. Vagy még inkább: magyaros káromkodással körülteremtettézt szöcső, akiből Kötzebe régen eltemetett szelleme szól a huszadik század publikumához. Goromba, dühös, hirtelen lobbanó, alapjában véve pedig lágy, mint az írók vaj és olyan hiszékeny, hogy a legbárgyubb tökkolop is felültetheti.

Az ember csak azon csodálkozik, hogy ennek a logikátlan, esztelen vén számtanácosnak, aki mindent elkövet, hogy ne vegyék komolyan, akinek minden lépése hangosan kiabál a kuratela, sőt itt-ott a kényszerzubbony után: hogy a manóba lehet tekintélye a leányai és a környezete előtt? De a bolondokra vigyáz az Isten. Peres Bogdánnak az a szerencséje, hogy minimális agyvelők veszik körül, tyukoszu emberek, akik intellektuális megfigyelésre éppen úgy képtelenek, mint a hogy a vadászkutya sem tudja ellenőrizni

a hőbortos gazdáját és minden szeszélyes parancsra hűségesen apportíroz.

Peres Bogdán egyik leányát, Annát, szereti egy előkelő gavallér, Ujlaki országos képviselő és földbírtokos. Anna viszonzza ezt a szerelmet. Az udvarló Budapestről a leány után utazik és Tubikánál, az anyakönyves jegyzőnél vesz lakást Anna közelében. A másik leány, a naiv Zsuzsika, aki az országos képviselőt jó tanácsokkal látja el, azt ajánlja neki, hogy licitálja tul az apja gorombaságát, legyen még hevesebb, mint ő és bátran, kiméletlenül kérje meg tőle az Anna kezét.

Ujlaki így tesz. Föllép, mint kérő, az öregnél, de a számtanácos, azzal a kijelentéssel, hogy jól nevelt, kedves leányait nem adja feleségül minden jött-ment, léha fráterhez: durván elutasítja, csaknem kiröpi a szobából.

Ennek a jelenetnek a durvaságát csak a valószínűtlensége mulja felül. Én még nem láttam szerény bürokratát, nyugalmazott számtanácosot, aki ne tartotta volna kiváló szerencséjének, ha országgyűlési képviselő és földbírtokos udvarol komoly, becsületes szándékkal a leányának. Igen, ha Peres Bogdán hallott volna valami rosszat, valami kompromittálót Ujlakiról; ha úgy informálták volna, hogy ez az ur eszélesap természetű Don Juan és a vagyoni viszonyai az országgyűlési képviselőé, mint lelküimeretes apához, aki szerény és a leányai jövőjén, hogy hálószerűleg legyenek.

De hogy egy nyugalmazott országgyűlési képviselő az erköltsége és a vagyoni viszonyai miatt egy szerény sorsú haldogató és díszes menális ostobaság nem lehangol, m

kérték, hogy ne bánják velük túlszigorúan és ne gázoljon végig azon az egyetlen piacukon, amely még fennmaradt. S most olvassa el, kérem, a német agráriusok sajtóját. Milyen viharosan sürgetik ezek a derék lapok a gabona-tőzsdének minden áron való feltámasztását. Az agrarizmus Kanosszába megy. Nem bánja már a fedezetlen határidő-üzletet, csak adják vissza neki az ő börzéjét, ezt a sokat ócsárolt, agyonrendszabályozott, de most nélkülözhetetlennek bizonyuló s a leghevesebb ellenségeitől is visszasaratott intézményt. Nos, nem érdekes ez?

Én: Ó, a legnagyobb mértékben az, sőt tanulságos is.

Ó: Hát még mi minden történt az értéktőzsdén! Ön tudja, hogy egy idő óta borzasztó krach dul a berlini értékpiacon. Száznyi száz millió márka megy ott naponta veszendőbe, az árfolyamok szédületes gyorsasággal süllyednek s nincs a világon határidő-üzletet, amely újat tudná szegni ennek a borzasztó pusztulásnak. Ezt a katasztrófát is az új tőzsdetörvény okozta. A határidő-üzlet eltiltása lehetetlenre tette a kontremit. Mert a *baisse*re csakis az spekulálhat, aki már eleve ledezheti a hátát egy később bekövetkező nagyobb áremelkedéssel szemben. A berlini tőzsdéről tehát egyszerűen kiirtották a kontremit. Hosszu ideig ennek a hatásában nyilvánult, hogy az értékpapírok árfolyamai szétfületesen, csaknem szilajul emelkedtek. Persze, tehették, mert a *hausse*nek kiölték a természetes ellensúlyát és fékezőjét. De milyent beállt a világkonjunkturában az az időpont, amikor a berlini piacon a nemzetközi lényezők kényeztető nyomása alatt lejjebb kellett szállani az árfolyamok színvonalának, akkor megkezdődött az ellenkező procedura. A kontremit hiánya most abban érezte hatását, hogy amilyen szédületesen emelkedtek eddig a kurzusok, éppolyan szédületes süllyedésnek kellett most indulniok. Nem volt ugyanis működésben a *baisse*-áramlat, amelynek érdekében állott volna, hogy bizonyos mértékű értéknyatlanságnál visszavásárolja azokat a papírokat, amelyeket előbb magasabb áron eladott. A nemrég még irigyelt berlini piac ma a legsiralmasabb képet mutatja. Valóságos romhalmaz, amelynek katasztrófája végzetes mértékben fog visszahatni az egész német birodalom gazdasági állapotára.

Én: Biz' ez tragikus fordulat.

Ó: De még tragikusabb a dologban az, hogy a tőzsdének ez a rendszabályozása, amelyet a köztiszesség nevében követeltek, a legerkölcstelenebb fattyuhajtást produkálta. Szó volt az imént arról, hogy akit tőzsde-differencia miatt bepöröltek, annak az új törvény megengedi, hogy élhet a szerencsejáték kifogásával. A törvény terminológiája ezt a kifogást így nevezi: „Einwand von Spiel und Wette“. S mi lett vajjon ennek az új jogrendnek a következése? Az, hogy X. vagy Y. egymásután elment két bankárhoz. Az egyiknél vásárolt, a másiknál pedig eladott ugyanakkora mennyiséget valamely értékpapírból, aztán megvárta nyugodtan azt az árfolyamalakulást, amelyet méhében hordott az idő. Természetes, hogy az egyik bankárnál ugyanannyit nyert, amennyit a másiknál veszített. Amit nyert, azt nyugodtan felszedte és zsebreavágta. Amit pedig elveszített, azt nem fizette meg, s amikor beperelték, érvényesítette a szerencsejáték kifogását. Ime, a tőzsde-reformoknak ez volt az erkölcsi eredménye.

Én: Csinos eredmény!

Ó: Az agráriusok Poroszországban nem találják nagyon épületesnek. Láttára annak a a rombolásnak, amely az ő vívmányuk nyomán fakad, ők maguk pengelik mostanában az új tőzsdetörvény revízióját.

Én: Hát a tőzsdéadó emelése hogyan vált be?

Ó: Épp így, dicsően. A kormány azért engedett az emelésre vonatkozó agrárius sürgetésnek, mert kellett neki a pénz a flotta-költségekre. A pénzügyi eredmény pedig az lett, hogy az ötszörösre felemlt börzeadó alig adja egy ötödét annak a jövedelemnek, amelyet a tőzsdeforgalom a régi adóttétel mellett szolgáltatott.

Én: Tehát itt is fiaszkó.

Ó: Fiaszkó bizony az egész vonalon. S most kérdem, vajjon nem volna-e célszerűbb, ha a magyar agráriusok idejekorán okulnának porosz elvtársaik rémületes kudarcán?

Én: Ezt a kérdést ne hozzám intézze az ur, hanem az agráriusokhoz.

Ó: Igaza van. Köszönöm az ön figyelmet és türelmét. Alásszolgája.

Én: Isten áldja meg.

BELFÖLD.

A népszámlálás. A jövő év első napjaiban tartják meg Magyarországon a népszámlálást s azok a tényezők, akikre ennek a nagy munkának a végrehajtása lesz bízva, már serényen készülődnek, hogy fontos feladatukat minél sikeresebben oldják meg. Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter különösen nagy gondalal ügyel arra, hogy a népszámlálást az egész országban teljesen egyforma felfogás szerint együtetten hajtsák végre, aminek a hiánya nagyon érezhető volt a korábbi népszámlálásoknál. A népszámlálás egységes végrehajtását kívánja a miniszter biztosítani azzal a rendelkezésével, hogy a központi statisztikai hivatal az ország minden vármegyei és városi törvényhatóságával tartson értekezletet s ott a megyei és városi tisztviselőkkel, s általában mindazokkal, akiknek a népszámlálás végrehajtásában tevékeny rész jut, beszélgessen meg a nagy munkát minden érdemleges részletét. Az első ilyen értekezlet ma délelőtt tíz órakor volt az ország első vármegyéjénél, Pestvármegyénél s mindjárt arról is bizonyosságot tett, hogy az új rendelkezés intencióját mennyire megértik s a népszámlálás ügye iránt mily lelkes érdeklődést tanúsítanak az arra hivatottak. Az értekezlet a megyei közgyűlési teremben volt, amely egészen megtelt az érdeklődőkkel. Bemiczky Lajos alispán megnyitja után a statisztikai hivatal képviselője, dr. Vargha Gyula osztálytanácsos, aligazgató ismertette a népszámlálásra vonatkozó utasításokat, megbeszélte a fontosabb részletkérdéseket s egyúttal megadta a szükséges felvilágosításokat minden fölmerült kérdésre. Ezt a postmegyei értekezletet rövidesen követni fogják az ország többi vármegyéjében és törvényhatóságai városaiban hasonló megbeszélések, mindenütt a statisztikai hivatal egy-egy főbb tisztviselőjének részvételével.

Műnnich Aurél ünneplése. Az iglói kerület választó közönsége lelkesen ünnepelte képviselőjét dr. Műnnich Aurélt abból az alkalomból, hogy nyaralóhelyéről, Igló-Füredről visszautazott a fővárosba. A választók nagy száma várta a képviselőt indulása előtt a vasuti pályaháznál e hó 24-én este. Nevükben az érkező Műnnich Aurélt Igló város polgármestere, Folgens Kornél meleg szavakkal üdvözölte s biztosította választóinak rendületlen ragaszkodásáról s gyönyörű bokrétát adott át a képviselő nevének. Műnnich mélyen meghatva köszönte meg a lelkes tüntetést, amely — mint mondta — annál jobban esett neki, meri sejtelme sem volt róla. A Műnnich iránt való ragaszkodás sohasem nyilatkozott még meg spontánabb módon, mint ez alkalommal, midőn Műnnich kijelentette, hogy választóinak bizalmát és szeretetét a jövőben kerülete és az ország érdekeinek még fokozottabb mértékben való szolgálásával fogja viszonozni. A sok száz főre menő közönség bevárta a vonat indulását és

nek velünk, akit a doktor ur produkáltatni akar. Tiszta paralízis, ha Peres Bogdán nemcsak elutasítja, de *haszontalan himpellernek* nevezi azt, akiről nem tud semmi jellembevényt s akiről biztosan tudja, hogy *országgyűlési képviselő* és földbirtokos. Ez a beszámíthatatlanság tulmaga a szinpadképes bohóság minden határára. Ahol a valószínűtlenség ekkora, ott nincs komikum, nincs nevetés, hanem van bosszuság, vagy szánakozás. Szánakozásunk az alaknak, bosszuságunk a szerzőnek szól, akinek a jeles tehetségével egyebet vártunk.

A kidobott, haszontalan himpellernek nevezett országos képviselő közből, a számtanácsos távollétében, visszazasapolyog a házba, hogy Annának tovább udvaroljon.

Ezt az udvarlást, hogy ne fadjuljon *veszélyes szerelmeskedés*, a becsületben megcsúszott tiszteletes asszony ellenőrizi, még pedig úgy, hogy valahányszor a képviselő meg akarja ölelni a leányt, nagyot ráz a kezében tartott esőgertyűn és hatalmasan *beleszögöl* a szerelmes pár duettjébe.

Ugyanezeker a tiszteletes asszony fia, Miklós, a fcszentelt és nagyon bibliai, nagyon komoly református pap: kiáll a ház elé, hogy a *randevút* profán és *szóltart énekkeljen figyelemzetésül*, ha kénytelen a visszatérő számtanácsost.

A számtanácsos jön, a pap éneklő a szóltart képviselő, a hátor gentleman a *hírtelen bebújik a szekrénybe, az krónológiai közé!*

Az országos képviselő Miért egy nevetéses kram-kramok! Hol teszi? Hol nem hisz a sze-

országos képviselő közlül és taktikát a leányok visszatarján a számtanácsos

most már csak azért is hozzá akarja adni Annát és fölhatalmazza ezt a jól nevelt kisasszonyt, hogy *esküdjék meg titokban* a vonakodó képviselővel. S ezt a mókát, ezt az illetlen kalandot az gondolja ki, akit az imént a tiszta erkölcs, a jellemzsigorúság, a jó nevelés, a gorombaságig menő puritanizmus hőségnek láttunk; aki csak az imént dobta ki ebrudon azt, aki tisztességesen, annak rendje és módja szerint kérte meg a leánya kezét.

Tubika anyakönyves jegyző ügytelensége miatt a *lefőzés* nem sikerül, mert Tubika jegyző a neki szóló titkos fölhatalmazást átadja Ujlaki Ferenc országos képviselőnek; de a darab mégis azzal végződik, hogy az országos képviselő megkapja Annát, Zsuzsika pedig a református segéd-lelkész menyasszonya lesz.

Ha végignéztük ezt a darabot, lehetetlen el nem szomorodnunk azon, hogy a magyar vigjáték színvonala még most sem emelkedett túl a triviális bohóságokon, a színházi képtelenségeken, a komikum legelősebb külsőségein.

Gabányt évek óta obszerváljuk. Kétségtelen, hogy a legjobb tehetségek közül való, de ízlését nem fejleszti, invenciójának nem keres tért magasabb rétegekben, becsúgya nem akar megküzdeni a művészi jellemrajz nehezebb feladataival.

Mikor fogja átérzeni annak az igazságát, hogy logika nélkül, ész nélkül handabandázó alakok nem élhetnek tartós életet a szinpadon? Hogy a jó vigjáték alakjai boldogokat követnek el húságból, könnyelműségből, megmondatlanságból, de nem csinálnak magukból szándékosan karrikaturát, nem tüntetnek azzal, hogy bolondok, még kevésbé azzal, hogy hülyék?

A darab főalakjával, az emberevővel már tisztában vagyunk. Világos előttünk, hogy ilyen számtanácsos nincs Magyarországon. Ez a Peres Bogdán a beszámíthatatlan idegesség rabja, akit szeretnénk gyógyító intézetbe küldeni, kivált a

második felvonás parádés monológja után, ahol fantomokkal viaskodik, mulinákat vág botjával a levegőben és excitált lelkiállapota valósággal a tomboló örültség határára jár.

Az is világos, hogy országgyűlési képviselő, földbirtokos gavallér Magyarországon nem viselk magukat gyórában, nem kérnek tanácsot bakfis-leányoktól és nem bujnak ruhás szekrényekbe száz ócska szoknya között, ha feleségül akarják venni egy nyugalmazott számtanácsos leányt.

De nézzük a fontosabb epizód-alakokat, például Miklóst, a református segéd-lelkészt. Ilyen a fiatal református pap Magyarországon? Nem! Ez a Miklós a maga mézes-mázos alamusziággal jezsuita-növendék, aki most hagyta el a kolostort, nem református lelkész. A vástagnyaku magyar kálvinista mondhat kenetes prédikációt, lehet bibliai a szöveken, de mihielyt kilép a templomból: vidám és természetes emberré lesz, aki szívesen mulat a mulatókkal, nem kéri magát, hogy fölhajtsa egy-egy tele poharat, nem vonakodik attól, hogy széles jókedvvel egy-egy bordalt intonáljon és nem sűti le a szemét a szép leányok előtt sem. Lehet, hogy a gavallér finom modorához nem ért, lehet túlságig őszinte és robustus, csak éppen egy nem lehet: affektált és alamuszi.

Miklósról azt mondják, hogy szép prédikációkat ír, de a ki erre képes: ne tudjon nyílból ütni egy rövid vallomást? Egy kálvinista segéd-lelkész, aki szép prédikációkat fogalmaz, *mosó-cédlékra* ír szerelmes levelet önkézőkörü frázisokban a Zsuzsika diktálása szerint?

És ha elfogadjuk Miklóst bibliai, szenteskedőnek: hogy fér össze a jellemével, hogy randevukat protegál és *szóltart* ad jelt a csókolózó szerelmes párnak; nem állja profanálni azt, ami egyházában a legtisztéletremélőbb? Hol ebben a rajban a magyar kálvinista pap?

S van-e csak egy alak is ebben a magyar

lekes éljenzéssel boosította utnak a szeretett képviselőt.

Rudnay nem megy. Egy napilag azt híresztelte ma, hogy a miniszterelnök Rudnay Béla főkapitányának a sah litéle alkalmával tett intézkedéseivel nem volt megelégedve és e felett való elégedetlenségét ismételtelen hangzotta. Legilletékesebb helyről annak kijelentésére hatalmazták fel a félhivatalos Budapesti Tudósítót, hogy ennek a híresztelésnek épp az ellenkezője igaz. A miniszterelnök ismételtelen alkalmat vett magának, hogy elismerését fejezze ki a fővárosi államrendőrség körültekintő és tapintatos intézkedéseiről. A rendőrség helyzetét igen megnehezítette az, hogy a program folyton változott és mindig újabb intézkedésekre volt szükség, melyeknek pontos és helyes keresztülvitele a miniszterelnök teljes elismerését vivta ki.

Két határozati javaslat. A budapesti függetlenségi és negyvennyolcas polgárok köre tegnapi ülésében két határozati javaslatot fogadott el. Egyet a katonai terhek ellen s ezt a parlamentnek küldi meg, egyet pedig a választói jog kiterjesztése és a tiszta közigazgatás tárgyában s ezt az összes politikai pártkörökhöz kívánja eljuttatni.

A két határozati javaslat a megokolás elhagyásával így hangzik:

I.

Az új katonai terhek ellen.

A budapesti függetlenségi és 48-as polgárok köre kinyilvánítja, hogy Magyarországnak minden új katonai kiadásokkal való megterhelése ellen tiltakozik, azt feltétlenül helyteleníti s emez indokolatlan veszélyes s az ország gazdasági erőinek sorvasztását eredményező s állandó jellegűvé vált túlzás megállása végett feliratát járul a magyar országgyűlés képviselőházához.

II.

A választói jog kiterjesztése, megvédelmzése és a tiszta közigazgatás tárgyában.

Utasítja a képviselőház a kormányt, hogy a választói jog szabadelvű kiterjesztésére, a községenkénti titkos szavazás behozatalára s a fuvar-és élelmezési díjak eltörése iránt még a jelen ülészek elején törvényjavaslatot nyújtson be; s a választási jognak ugy a községi, valamint a a törvényhatósági és az országos választásoknál való tiszta és kifogástalan érvényesülését az 1899. XV. t. c. rendelkezéseinek és szellemének megfelelő kormányzati intézkedésekkel biztosítsa.

Ugyanezek megfélemlítő kormányzati intézkedésekkel: nevezetesen a főispáni kar megrostatása, a törvényhatósági és községi közegek figyelmeztetése, a községek és a törvényhatóságok közigazgatásának tüzetes és késedelem nélküli megvizsgálása által s a fegyelmi jognak lelkiismeretes s az önkénykedést teljesen megszüntető alkalmazása mellett s rendelkezései végrehajtásának az eddiginél szigorubb ellenőrzésével szerezzen érvényt az alkotmányos követelmények: hogy

vigjátékban, akiben a mi vérünk pezsege? Akiről elmondhatnók, hogy igazán, tősgyökereken, tipikusan képviseli ezt vagy azt az osztályt? Aki visszatükrözne nekünk a magyar falut, a magyar városi embert, a mostani magyar társadalmat?

Mit viszünk haza magunkkal? Általános, többnyire sablonos karrikatúrát, lehetetlen helyzetek, pillanatnyi hatásra számított szinpadí fogások tartalmatlan emlékeit.

Ha valaki ma úgy írna lirai verset, mint száz évvel ezelőtt a görög és latin mitológiával dolgozó magyar poéták: hol helyezhetné el költeményét? És a magyar vigjátékíróknak szabadon ugy írni darabot, mint nyolevan évvel ezelőtt, amikor a sületlenségek nagy mestere, *Koltzebe* uralkodott a magyar szinpadokon? A fejlett ízlés, a művészi megokolás, a finom analízis, a brilliáns technika korában maradunk a legolcsóbb hatásoknál, a Hanswurstdiák röhgésénél?

Ha olyan kiváló tehetségek sem szedik össze magukat, mint *Gabányi*, akiben a komikum friss érzéke buzog, aki nagyobb becsüveléssel jellemeket tudna mozgatni a szinpadon és megnevetetté, magával ragadná azokat is, akik bíráló szemmel nézik a komédiáiró működését: ne esodáljuk, ha nem számítunk az európai drámairodalomban, és eredeti darabjaink nem mehetnek túl Magyarország határain.

A mai bemutatónak az volt a szerenésje, hogy a főszerepet, Peres Bogdánt *Gabányi* játszotta nagy vervevel, erős, kitűnő komikummal. *Gabányi*, a színész, megmentette *Gabányit*, a szerzőt. A közönség tapsolt a művészeknek és a darab gyöngéire szemet hunyt.

Pompás figura volt *Zilahy*, a jegyző és rendkívül kedves bakfis *Liget* Juliska. *Dezso*, mint segédlelkész, *Vierdrin*, mint a tiszteletes özvegye, *Molnár Rózi*, mint Anna és *Horráth Zoltán* mint Ujlaki Ferenc kollegiális odaadással játszottak. Egy nyelves parasztleány szerepében *Kecseri Irén* tűnt ki eleven beszédével, ügyes mozgásával.

a közigazgatás a törvényhatóságok és községekben is a jog, törvény és az igazság szerint eszkelendő.

Beszámoló. *Visontai Soma* országgyűlési képviselő vasárnap tartja beszédét Gyöngyösön. Választói már készülődnek fogadtatására.

Chorin Ferenc beszámolója.

Budapest, szeptember 28.

Chorin Ferenc, a szabadelvű párt ez oszlopos tagja, tegnap szatmári választói közt időzött, akik — mint levelezőnk táviratozza — este a Kossuth-kerti kioszk helyiségében diszes banketet rendeztek tiszteletére. A lakomán résztvett a szabadelvű párt egész végrehajtó bizottsága és a nagyszámú választók közt a város legtekintélyesebb polgárai. *Chorin Ferenc* megragadva az alkalmat egy tartalomban és formában egyaránt nagyszabású pohárköszöntő keretében méltatta a helyzetet. Nagyrdeklő beszéde, amelynek jelentőségét *Chorin Ferencnek* közfiszteletben álló egyénisége és a szabadelvű pártban elfoglalt kiváló pozíciója is megadja, egész terjedelmében így hangzik:

A szabadelvű párt mai helyzetéről akarok néhány szót szólni, vajjon jelen összejövetelében képes-e azon feladatot teljesíteni, mely reá történeti hivatás-ként várakozik: fenntartani a magyar állami önállóságot és függetlenségét, ugy mint azt a 48-iki és 67-iki törvények biztosítják, másrészt szabadelvű intézmények alapján kiépíteni az egységes magyar nemzeti államot azon szellemben, melyben meg lettek alkotva a 48-iki törvények, a politikai jogok fejlesztése és a teljes jogegyenlőség alapján. Meggyőződésem szerint a szabadelvű párt a fuzió után és a Széll kormány vezetése alatt ezen kettős feladatra teljesen rátermett és semmi jelenség nem merült fel, amely okul szolgálhatna azon feltételekre, hogy a párt mai összeállításában akár közjogi, akár belügyi kérdésekben az ország ügyeinek előmozdításában a jövőben kevésbé lesz alkalmas, mint arra a múltban bármikor volt.

Kettős feladatról beszéltem, mely a szabadelvű pártra várakozik, közjogunk épségben tartása és a belreformok fejlesztése terén. Ami az első feladatot illeti, talán még rosszabbak sem vonhatja kétségbe, hogy Széll miniszterelnöksége alatt az alkotmányjogi kérdések kezelése még a legszigorubb követelményeknek is megfelelt, hogy a múlt kormány által e téren elkövetett hibák orvosolva lettek és el lettek hártva azon veszélyek, melyek a közelmultban alkotmányunk épségét fenyegettek volt. (Ugy van.)

Mióv volt a helyzet Széll kormányra jutása előtt? A képviselőházban a pártok között felmerült ellentétek kiegyenlíthetetlenek látszóttak és a háznak alkotmányos működése egészen fennakadt. Az adók törvénytelenül lettek beszedve, a képviselőház feloszlata s a kellő pillanat elmulasztása fojttán lehetetlenné vált; és midőn ezen adáslapok elhárítására a pártok közötti tárgyalások megindultak, kippattant az *ischli klauzúlnak* gondosan rejtett titka, mint az Ausztriával kötött kiegyezés oly kiegészítő része, melyet minden következő kormánynak is elfogadnia kell. A mostani kormánynak nevéhez fűződik a képviselőház zavartalan működésének helyreállítása, az *ischli klauzula* mellőzése, mely a 67-iki törvények egyik legbecesebb intézkedését tördelte volna ki alkotmányunkból, azt t. i. hogy vám- és kereskedelmi ügyekben a nemzet önrendelkezési joga az Ausztriával kötött szerződés lejártával teljes hatályába lép. E téren tehát határozott haladást észlelünk, valamint nem lehet kétségbe vonni, hogy a kormány az Ausztriával való sokszoros, igen kényes természetű közjogi viszonyainkban nagy előrelátást tanusít és mindig örökösdi a felett, hogy állami önállóságunk legkisebb részlete e homályosítást ne szenvedjen. Nagy biztosságot ez a jövő nézve, ha az osztrák válság folytán a 67-iki 12-ik t. cikk azon intézkedései kerülnekbe módosítások alá, melyek a pragmatika szankciójából folyó köztis ügyek kezelésére vonatkoznak, mely módosítások másként mint állami önállóságunk teljes fenntartásával keresztül nem vihetők.

Áttérve a szabadelvű párt azon másik feladatára, mely abból áll, hogy állami intézményeink szabadelvű irányban fejlesszenek, sem a törvényhozás, sem a kormányzat terén nem merült fel semmi jelenség, mitől következtetni lehetne, hogy ma kevésbé vagyunk szabadelvűek mint a fuzió előtt, ugy, hogy a párt kebelében létezőnek tűnének, melyeknek célja volna ellentállást kifejtetni a törvényhozás, vagy a kormány szabadelvű törekvésével szemben.

Midőn állami intézményeink szabadelvű irányban való fejlesztéséről beszélünk, nem lesz felesleges tisztába jönni azzal, mit értünk tulajdonképpen szabadelvűség alatt. Nem akarok semmiféle fejtegetésekbe becsatlakozni, mert tudom, hogy e téren eltérők a nézetek, de abban megállapodhatunk, hogy a politikai jogok kiterjesztése, a megfélemlítő intézményekkel való biztosítása kell, hogy bevonjatlanság minden szabadelvű párt programjában, ha feladatát, hivatását lelkiismeretesen és komolyan veszi. A szabadelvű politika tehát kizár minden visszalépést ez irányban és megköveteli, hogy az alkotmányos jogok korlátai időről-időre kitágításának és hogy a polgároknak biztosított politikai jogok háborítatlan gyakorlása a végrehajtó hatalommal szemben intézményes biztosításban részesüljön, ehhez hozzáadandó a végrehajtó hatalomnak pártatlan kezelését a kormányzat részéről a törvények alapján és lojális végrehajtását, akkor körülbelül kimerítettük amit a szabadelvű politikától jogosan követelni lehet.

Ha e szempontból bíráljuk, hogy mit tett a szabadelvű párt és kormány a fuzió óta, bátran állíthatjuk, hogy a kormány kezdeményezésére alkotott törvények teljesen megfelelnek a szabadelvűség minden követel-

ményének és hogy a közkormányzat mindig oly irányban gyakoroltatik, amely a polgárok egyéb és politikai jogai védelmét, de soha azok erőszakos elnyomását nem tűzi ki célul. A választási törvény szabadelvű irányban lett módosítva, homályos és hézagos intézkedései, amelyek a jogfosztásnak képeztek alapját, ki lettek kiűszöbölve. A választási jognak az adó megfizetéséhez kötött feltétele el lett ejtve, míaltal a választók száma több százezerrel szaporodott, végül a választási jog szabad gyakorlása az intézmények sorozatával lett biztosítva és a választások tisztasága a legfőbb itélőszék alá helyezve.

Midőn ily tényekkel állunk szemben, mégis sajtóságonak tartom, hogy a szabadelvűség veszélyeztetését azok részéről halljuk hangzotatni, akik a közelmultban részint közvetlen tényezői, részint buzgó támogatói voltak azon támadásoknak, amelyek a fuzió teljesülése előtt fennállott kormány részéről a szabadelvűség legelmebbi fogalma ellen intézettek. Hol voltak azon férfiak akkor, midőn a 48-iki törvényekben lefektetett szabadság megszorítása lett megkísérelve, amely kísérlet részint az igazságügyi bizottság, részint a képviselőház magatartásán részben hajótörést szenvedett.

Miért nem féltették a szabadelvűséget akkor, midőn az állam rendőri hatalma túllépte hatáskörét, mélyen beleszólt a polgárok politikát, sőt egyéb jogába, sőt még a képviselők mentelmi jogának megsértését sem tartózkodott. Mint a szabadelvűség régi, de igénytelen közkeletében a multban ellentállottam ezen kísérleteknek és bizonyára nem foglalnék helyet a kormány támogatói között, ha azon ügyet veszélyeztetve látám, melyet egész életemet az szolgáltam. Ne féltsék tehát, kérem uraim, a szabadelvűség ügyét és jövőjét a mai kormánytól, mely még a jog és igazság elveit követeli, soha az igazi szabadelvűséggel összeütközésbe nem jöhet, mert a jog és az igazság két oly ikertestvér, melyek egymástól el nem választhatók.

Szólni akarok még egy-néhány szót az ország közgazdasági helyzetéről. Súlyos közgazdasági válság nehezedik az országra, mely a természet minden ágát és tényezőit gyökerében támadja meg. A főváros és a vidék egyaránt szenvednek alatta. Ezzel szemben a kormányra nehezedik az a feladat, kiemelni az utakat és eszközöket, melyek a nemzetet a válságból kivethetik. Régi meggyőződésem, hogy mi nagyon széles kerete felteztük állami háztartásunkat, míg gazdasági termelésünk nagyon is keskeny alapon mozog. E kettő között meg kell teremteni az összhangot. Míután pedig az állami önállóságból folyó terhek nem apaszthatók, a nemzeti produkció erőinek új forrásait kell feltárunk. E cél elérésére egyedül eszközül a magyar ipari fejlesztése kínálkozik. Erzi ezt a kormány is, midőn e téren kezdeményezőleg és buzditólag lépett fel. Sajnos, hogy az eddig elért eredmény csekély és a már létező ipar hanyatlása által nagyon is elensulyoztatik.

A vámközösség lejártáig fennmaradó időt fel kell arra használnunk, hogy határozott közgazdasági programot felállítsa, gondosan vizsgáljuk, vajjon annak céljai az Ausztriával való vámközösségek megvalósíthatók-e vagy nem és ha arról győződünk meg, hogy a gazdasági közönség megakadályozza a nemzet jólétének fejlődését és okozója annak az évekig tartó sorvadásnak, mely a nemzeti termelés minden ágazatában sajnosan észlelhető, akkor habozás nélkül áll kell ténünk az önálló vámtörlet létesítésére, minden tekintet nélkül azon nehezségekre, melyek a megvalósításnak útjában állanak.

Felszólalásom egyik célja volt megnyugtanni önöket, uraim, hogy sem a szabadelvűpárt, sem a kormány a haladás fonaltól kiejtleni nem fogja. Amde kormány és pártok csak muló tünetek a nemzet történetében. Egyedüli biztosítók csak a nemzetben rejlik. A nemzet eber ellenőrzése és ellenálló képessége, ami pártul és kormányul nagyobb erőssége az alkotmányunk. Fejlesztény a nemzet ellentálló képességét és biztosítani ellenőrző hatalmát, ez képezi a jövő reormok egyik legfőbb és legnehezebb feladatát. Szerencsésnek érzem magam, hogy oly városnak vagyok képviselője, melynek polgársága megszokta azt, hogy eber örökjédei jogai felett és nem vak bizalommal, hanem éles bíráttal ki-éri a közélet terén működő férfiak szereplését. Örizzék meg, kérem ezt az ősi erényt és legyenek meggyőződve, hogy ez kötelességet teljesítő képviselőre nézve az erőnek képezi forrását.

A hatalmas beszédet többször zajos helyeslés és éljenzés szakította félbe annak befejezésével pedig percekig tartó tetszésnyilatkozatok hangzotak fel *Ezután Kelemen ügyvéd* szólott, kijelentvén, hogy *Chorin* beszéde több a beszédnél és cselekedetszámba megy.

— Attól féltettek — ugymond — hogy a reakciónak mint ragálnak terjedésével lekapaták a szabadelvű pártól a szabadelvűség zomancát is. Széll Kálmánról még csak feltételezni sem lehet azonban, hogy multjának legnemesebb politikai tendenciáját, a szabadelvűséget valaha megtagadja. *Chorin* iránt kifejezett bizalma után *Herman Mihály* pórgármeister *Chorinnak* Szatmár városa érdekében kifejtett buzgóságát és érdemeit emelte ki.

KÜLFÖLD.

Száz millió peseta — kormányválság. Madridban ismét kormányválság van, isten tudja hanyadik ebben az esztendőben. Az eddig sűrűn kitört válságoktatók mindig sikerült elsimítani, mert többnyire pártaktikai okokból eredtek. Most azonban komoly az eset, mert nincs kevesebbről szó, mint arról, hogy a miniszterelnök az állami kiadá-

sokat keres száz millió pesetával emelni óhajta. E miatt pedig a felháborodás vihara tört ki egész Spanyolországban. Ennek visszhangjára el lehet készülni a kormány a cortes legközelebbi ülésén s bizonyos, hogy ez a javaslat meg fogja buktatni.

Mint Madridból jelentik, a rengeteg budget-emelés körülbelül így oszlanék meg: hadügyi többlet 25 millió, tengerészeti 15 millió, közmunka 12 millió, pénzügy 25 millió, a többi megoszlik a kisebb terek között.

A bolgár kormány utolsó napjai. Októberben valószínűleg új kabinet váltja fel az Ivan-csof-kormányt. Akkor ül össze a bolgár szobrány, amely szomorú beszámolót fog hallani Ivan-csof-tól. A szobrany hivatalosan tudomásul fogja vethetni, hogy az oly sokat diésdését és vérrel is védett tizedadó 19 millióval kevesebbet jövedelmezett az előirányzatnál, sőt a kormány valószínűleg kénytelen lesz ezt az adórendszert ismét beszűntetni.

Ezenfelül az is sietteti a válságot, hogy Tenev pénzügyminiszter megunta az örökös hitel-hajhászt, Paprikov belügyminiszter pedig elvesztette kedvét, hogy tovább is hivatalában maradjon. Ugy látszik, hogy maga a fejedelem is a legszivesebben szabadulna az egész kormányától, de bevárja a szobrányt megnyitását, hogy kerülje a látszatot, mintha a román követelések buktatták volna meg a bolgár kormányt. Aztán pedig szívesen veszi a fejedelem, hogy az általa gyűlölt Radoszslavov és társai simítsák el a konfliktust, elvonja tőlük azonban azt a diésdéséget, hogy hazafias glóriával öveze léphessenek vissza.

Azzal, hogy a pártokivüli Nacsevics helyére Titorov, a mérsékelt Radoszslavov-párti Tenev helyére pedig a kifogástalan radoszslavovista Bakalov kerül, a kormány teljes pártkormányvá válik. Ebbe hátsó gondolat, mellékelés nélkül sohasem egyezett volna a fejedelem és e tekintetben találkozott az összes, igazságosan gondolkodó bolgárokkal, akik feltétlenül elítélik a Radoszslavov-klikk uralmát, aki nem mint államférfi gondolkozott és eszelekedett, hanem csak mint pártvezér.

A kínai háború.

Budapest, szeptember 28.

A mai nap nem hozott újabb híreket a kínai válságról. Érdekes azonban a mai hírekben, hogy az a két kormány, amely a többi hatalmaktól eltérő eljárást követ, mégis szigorú követeléssel lép föl Kína ellen. Oroszország, amely visszavonja a csapatait és az övezgye császárnét visszahívja Pekingbe, felajánlja neki az orosz oltalmat, követeli a bűnösök megfenyítését, a hadi kárpótlást és jövőbeli garanciákat; Amerika pedig Tuan herceg degradálását fogja a washingtoni kínai követ értesülése szerint követelni, még pedig előfeltételül a kínai meghatalmazottakkal való tárgyalásoknak. De mivel éppen ez a két hatalom az, amely a követeléseit nem fegyvercsörgéssel hangoztatja, hanem visszavonja a csapatait, a csökönyös kínai udvar ügyet sem vet e követelésekre.

(A hatalmak követelése.)

London, szeptember 28.

A Times pekingi levelezőjének jelentése szerint az orosz követ levelet intézett az övezgye császárnéhoz, amelyben fölkeri, hogy térjen vissza Pekingbe, ahol is fölajánlja neki az oltalmát.

A Daily Telegraphnak egy pétervári távirata szerint az orosz kormány a hatalmak programját illetőleg feltétlenül szükségesnek tartja, hogy a Kínával való tárgyalások alapjául a következő három főfeltételt tűzzék ki: A bűnösök megfenyítése, katonai kárpótlás megállapítása és biztosítékok a jövőre nézve.

London, szeptember 28.

Washingtonból jelentik a Daily Telegraphnak: Az itteni kínai követ arról értesítette kormányát, hogy az Unió kormánya kifogást tesz Tuan herceg és más idegengyűlölő tisztviselők előléptetése ellen, és hogy az amerikai kormány most tanácskozik azon, hogy ne követelje-e Tuan degradálását, mint a Csing hereggel és Li-Hung-Csanggal való tárgyalások előfeltételét.

(Orosz vélemények.)

Pétervár, szeptember 28.

Amerikának a német kóriratra adott válaszlátát a Novoszti erősen kritizálja. Az egész amerikai jegyzéket szerföltött tapintatlannak és közéletétől durva hibának tartja. A Vjedomszti ellenben úgy vélekedik, hogy a kínai kérdést nem lehet a törvényes kínai kormány közreműködése nélkül, az európai diplomácia kényé szerint megoldani, és helyesli a washingtoni kormánynak azt a kívánását, hogy a bűnösök megfenyítését maga a kínai kormány végezze el. Az idézett lap

hozzáteszi, hogy az amerikai válasz nincs nyírére azoknak, akik Kínában új katonai bábérokat keresnek, de mindazok a hatalmak, amelyek a kínai válság gyors, békés megoldását kívánják, rekon-szenvesen fogadják a washingtoni jegyzéket.

(Pekingből.)

London, szeptember 28.

A Times jelenti Pekingből 21-éről: A leg-utóbbi expedícióknak az volt a céljuk, hogy a főváros környékének biztosságát fokozzák és az élelmezést megkönnyítsék. A jelentés továbbá hangoztatja annak szükségét, hogy Paotingfuban kö kövön ne maradjon; mert a boxerekre csak ez tehető benyomást, ugyszintén az idegeneknek és menekülőeknek Csenglingből és más helyekről való kiszabadítása.

Az orosz és angol érdekek ellentéte megakadályozza a vasut helyreállításának minden rendszeres kísérletét, ami egyébként könnyű feladat volna.

London, szeptember 28.

A Reuter-ügynökség jelenti Pekingből 26-ról: Az összes idegen követek jegyzéket intéztek Csing herec-hez, melyben a császári udvarnak Pekingbe való visszatérését sürgetik. A jegyzékek nem hivatalos jellegűek és a követek nem diplomáciai minőségükben írták, minélfogva azok kormányaikat nem kötik. A diplomaták közösen jártak el, de a leveleket külön küldték. A jegyzékek semmiféle ígéretet nem tartalmaznak és arra szorítokznak, hogy az udvar visszatérését kezdeményezzék. Csing herec e leveleket át fogja adni a császárnak. E lépés eredményére nézve csak feltevések állíthatók fel, mert lehet hogy Tuan herceg és Tungfusziang befolyása az udvart visszatartja.

(Ketteler gyilkosa.)

London, szeptember 28.

A Reuter-ügynökség jelenti Pekingből e hó 22-iki kelettel: Azt a kínait, akit báró Ketteler német követ meggyilkolásával vádolnak, a haditörvényszék tegnap kihallgatta. Minthogy újabb bizonyítékot nem hoztak föl, a törvényszék elhatározta, hogy nem mond végleges ítéletet. Ennélfogva az ítélethezást elhalasztották abban a reményben, hogy újabb adatok merülnek fel a bűntelt igazi tettesére vonatkozólag.

(Kínai hírek.)

London, szeptember 28.

A Newyork Herald-nak kínai forrásból jelenti, hogy Kan-ji, a hírhedt boxer vezér Pekingben öngyilkos lett. Sanghaiból pedig azt jelenti a Daily News-nak, hogy Csun-ji, a császárné öcsese Paotingfuban megölte magát. Hír szerint a császárné Tuan helyébe Vang-Ven-Csa-ot nevezte ki.

Megrendszabályozott főpapak.

— A Vatikán kínos ügyei. —

Budapest, szeptember 28.

Az utóbbi időben a Vatikánnak egész sor kínos ügygel kellett foglalkoznia: valamennyibe belejárt az egyház és állam egymáshoz való viszonyának kérdése, valamennyi félig politikai, félig egyházi, akadt olyan is, ahol klerikális zászló alatti vitórléző nemzetiségi kérdés került összeütközésbe az állameszmével. A Vatikánra nézve ezek a konfliktusok azért hatottak módfelett kínosan, mert kivétel nélkül főpapak voltak az összekocanások okozói, tehát olyan egyházi férfiak, akik többé-kevésbé egyformán függnek az egyházi- és az államhatalomtól. Ez az utóbbi momentum temérdek nehézséget okozott a Vatikánnak, mert az összekocanások egy része olyan természetű, hogy bármint foglal is állást a Vatikán: vagy a saját intencióit sérti meg, vagy megbánt egy oly államhatalmat, amely-lyel érdekében áll jó viszonyban maradni.

E kérdések között minket legközvetlenebbül Strossmayer diakovári püspöknek bíborossá való kinevezése érdekel. Tény, hogy Strossmayer évek óta persona gratissima a Vatikánban, az ő működése tökéletesen beleillik a propaganda fide programjába, azonfelül a főpap kitüntetésével nagyon lekötelezné a pápa az orosz pánszláv pártot, amely oly sok bajt okozott a Vatikánnak az oroszországi lengyel egyház kérdésének tisztázásánál. A Vatikán szempontjából Strossmayer már régóta megérdemelte volna a bíborosi kalapot, ha ismeretes politikai henegezésével nem vonta volna magára Ferenc József király haragját. Arra pedig, hogy Strossmayer a pápa kegyében részesüljön ily előzmények után, mégsem bírták rábeszélni a pápát a propaganda fide embereit.

Strossmayer a nagy megrovás után kissé visszavonult az utcai politikától. Rómában azt hitték, hogy a multa szépen rá lehet teríteni a

feladás fátylát s végre mégis meg lehet ajándékozni a bíborosi kalappal a propaganda fide régi pártfogóját. A kuria tapogatózott Bécsben: a válasz kerekén visszautasító volt. Bécsből erre vonatkozólag felhivatalosan jelentik a következőket:

Irányadó helyen teljesen alaptalannak mondják azt a hírt, hogy Strossmayer püspököt a pápa bíborossá nevezi ki. A Vatikánnak esze ágában sincs egy ily kinevezéssel Ausztria-Magyarország összes döntő köreivel újjat huzni. Sőt a Vatikán most azon van, hogy ezeknek a híreszteléseknek valamely alkalmas formában elejét vegye. A bécsi pápai nuncius erre vonatkozólag magyarázatot fog adni illetékes helyen.

A másik kínos ügy a dr. Stadler érseké. Ez az érsek, mint már jelentettük, Rómába utazik s utazásával kapcsolatban híre járt, hogy a pápa kegyesen fogja fogadni s eltekint attól a dorgatóriumtól, amelyben Ferenc József király ezt a főpapot is részesítette az ismert felköszöntő-ügyből kifolyólag. Stadler is nagyon kedves embere a propagandának, amely mindent elkövetett, hogy az érsek előnyére hangolja a pápát. Ez azonban nyílt megsértés volna a magyar királynak, amire XIII. Leo semmiképp sem volt rábirható. Stadler ugyan el fog utazni Rómába, a pápa fogadni is fogja, de Bécsből, a nunciaturából, máris olyan jelentés ment a Vatikánba, amelynek folytán a pápa kegyesen bár, de határozottan fel fogja szólítani, hogy a jövőben tartózkodjék minden politikai szerepléstől.

Ez a két eset meggyőzte a Vatikánt arról, hogy a bécsi nunciatura nem dolgozik eléggé határozottan, miért is Talliani nunciuszt más vatikáni diplomatával fogják helyettesíteni. Talliani azonban bőséges kárpótlást kap. A pápa még ez évben konzisztóriumot fog tartani, amelyen több íre-sedésben lévő püspökséget fog betölteni és több bíborost fog kinevezni. A kinevezendő bíborosok közt lesz Talliani bécsi nuncius is, aki „megrongált egészségi állapota” miatt megválik nunciusi állásától és visszatér Rómába. A konzisztórium ideje is meg van már állapítva; a titkos december 14-én, a nyilvános pedig december 17-én lesz.

A harmadik kínos ügy hőse Gruscha bíboros, osztrák főpap. A bíboros-érsek, mint megirtuk, állást foglalt a nagy port felvert párbajkérdésben és kerekén kifejezte rosszaságát a felett, hogy az osztrák és magyar hadseregben a párbaj kötelező. Ez nagyon bántotta azokat a köröket, amelyek egyedül illetékesek a hadsereg belső ügyeiben dönteni. A Vatikán kapott is erre vonatkozólag egy figyelmeztető jegyzéket, amelyet a Vatikán teljesen okadatoltnak ösmert el. A kuria maga is nyíltan arra az álláspontra helyezkedett, hogy egy érseknek sem oka, sem joga nincs fennálló katonai határozatok dolgában valamely párlállást elfoglalni. Gruscha érseknek tudomására hozták a Vatikán e felfogását, aminek az lett a következménye, hogy az érsek „egészségi okokból” lemondott tervbevett római utjáról.

Ebben a három esetben a magyar király és osztrák császár dolgaiba avatkozott politikáló egyházak. De akadt a Vatikánnak kellemetlensége más országokban is. Ilyen az az elintézetlen ügy, amelybe Staiti andriai püspök keveredett. Ez a főpásztor az Umberto király emlékére tartott istentiszteleten vonakodott a katófalkot beszentelni és tüntetőleg elhagyta a templomot. Gianturco olasz kultuszminiszter gyorsan végzett vele: megvonta tőle a püspöki fizetést. Ez hatott. A püspök sietett közözetni a következő nyilatkozatot:

Az én kedves andriai népemhez!

Látva az utcán és a templomban napirenden lévő és ellenem irányuló tüntetéseket, elkeseredik a szívem és szükségét érzem annak, hogy megmagyarázzam magatartásomat. Azért hagytam ott a beszentelés előtt a templomot, mert az a hír keringett, hogy tüntetést akartak rendezni ellenem. Nehogy a templomot politikai tüntetés színhelyévé tegyem, távoztam és azzal korántsem akartam megsérteni J. Umbertónak, a diésdéses uralkodó-nak emlékét.

József, Andria püspöke.

Végül kellemetlenség érte a Vatikánt Franciaországban is. Ott a köztársaságellenes nacionalista-izgatás főfészkéi a felekezeti, klerikális kézben lévő iskolák. Azok az ifjak, akik ily intézetekből kerülnek a st-eyri hadiiskolába, kész eszökéi a nacionalistáknak a hadseregben. Hogy ennek elejét vegye, André tábornok bojkottolja a klerikális iskolákat. Ennek kapcsán nagyobbszabású reformokat terveznek úgy a hadiiskolában, mint a hadseregben, amelyek a klerikális izgatást lehetetlenné fogják tenni. Ez pedig azt jelenti, hogy a klerikálisok nyomról-nyomra teret vesztenek Franciaországban is.

Ennyi kellemetlenséget okoztak rövid két hónap alatt a Vatikánnak a politikáló főpapak és a tulbuzgó klerikális izgatók. Ugy látszik, hogy a Vatikánnak is a legüzesebb barátai a legnagyobb ellenségei.

HIREK.

Budapest, szeptember 28.

— **BUDAPESTI NAPLO.** Szeptember 30-án új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hírek.** Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter ma Pécsre érkezett s holnap visszatér Budapestre. — *Metianu* metropolita holnap Nagyszombatból Brassóba utazik, hogy ott vasárnap a renovált *Miklós-templomot* felszentelje.

— **Milán király Budapestben.** Milán király ismét Budapestre készül. Október 7-én délelőtt érkezik ide és másnap estig marad a fővárosban. Innen az ősi vadászatokra gróf *Zichy* Jenő birtokára utazik. Milán ezuttal is a Hungária-szállóban fog lakni.

— **Fejedelmi esküvők.** A Habsburg-ház két fejedelmi nászra kerül. *Mária Immaculata Raineria* és *Róbert* württembergi herceg menyegzője október 29-én lesz Bécsben a Hotburg udvari kápolnájában. — *Péter Ferdinánd* főherceg menyegzője pedig november első napjaiban lesz ugyancsak a bécsi udvari kápolnában.

— **Cimadományozás.** A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király dr. *Csánky* Dezső országos alveáltárosnak az országos levéltárosi címet és jellegű adományozta.

— **György herceg megunta Krétát.** Európa mandátumából három évre Kréta kormányzója lett György görög királyi herceg. De ugyátszik, megelőgelte a dicsőséget, mert a Havas-ügynökség athéni jelentése szerint a herceg legközelebb ki fogja jelenteni, hogy nem fogadhatja el Krétára vonatkozó meghatalmazásának újabb három évre való megújítását és azt fogja ajánlani a hatalmaknak, hogy engedjék a krétaikat szabadon határozni végleges sorsuk iránt.

— **Battenberg herceg és a minisztere.** A Battenberg hercegek rokonai az angol királynőnek, nem lehet tehát csodálkozni azon, ha néhányan közülök Angliában keresek hazát maguknak. Az angol államférfiaknak pedig ez nem igen tetszik s amint szeretőjéket, megbosszantják kissé a Battenbergeket. Ez történt meg Battenberg Lajos herceggel, az elhunyt bolgár fejedelem feleségével, aki az angol tengerészetben mint kapitány szolgált s ez idő szerint a tőzskarhoz van beosztva. *Goschen* tengerészeti miniszter azt a parancsot adta ki neki, hogy képviselje *Dourke* kapitány temetésén. A herceg nagy indignációval utasította vissza a megbízást, mert példátlanak találta azt, hogy egy miniszter, aki nem is katona, fejedelmi származású herceggel, a királyi család rokonával képviseltesse magát egy temetésen, ahol mindössze egy közönséges kapitány fekszik a koporsóban. A királynőhöz fordult segítségért, de még ez a nagy hatalmasság se segíthetett a baján, mert a miniszter kijelentette, hogy ha nem neki adnak igazat a konfliktusban, lemond. Most nagy baj volna egy miniszterválság — s Battenberg herceg lett a vesztes a pörben.

— **Az egyetemi tanács a miniszternél.** A budapesti tudományegyetem új tanácsa megalakulván, ma testületileg tisztelt *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszternél. A tisztelgésben dr. *Rapács* Rajmond rektor vezetésével részt vettek: dr. *Breznay* Béla hit tudományi, dr. *Mariska* Vilmos jogkari, dr. *Bóky* Árpád orvostudományi és dr. *Medvezky* Frigyes bölcsészeti dékának. A rektor szép szavakkal üdvözölte a minisztert, aki válaszában kijelentette, hogy — mint mindig — most is szíven viseli az egyetem érdekeit. S a mint ő mindenre kész az egyetem javáért, úgy arra kéri a tanács tagjait, hogy tegyenek mindent az egyetem, valamint a tanári állás tekintélyének emelése érdekében. S forduljanak mindenben bizalommal hozzá, aki hű barátja az egyetemnek. Az egyetemi tanács lelkesen megállapította a minisztert, aki ezután hosszabb beszélgetésbe eredt egykori tanártársaival.

— **Benczur Gyula itthon.** *Benczur* Gyula festőművész, a festő-mesteriskola igazgatója, ambachi nyaralójából, hol a szünidőt töltötte, hazérkezett a fővárosba és átvette a mesteriskola vezetését. A mester a nyáron sem pihent és ambachi magányában több képet fejezett be.

— **A hadsereg és tengerészet köréből.** *Horsitzky* tábornagy, aki a 3. hadtestparancsnoksághoz volt beosztva, a 36. gyaloghadosztály parancsnokává nevezetett ki és *Schulheim* altábornagy a 13. hadtestparancsnoksághoz osztatott be. *Terin* ellenent gennagy, triestzi tengerészeti kerületi parancsnok saját kérelmére az altengernagy jellegű adományozása és a legfelsőbb megelégedés kifejezése mellett nyugdíjba helyeztetett. *Knessler* sorhajókapitány triestzi tengerészeti kerületi parancsnokká nevezetett ki.

— **A kivándorlás ellen.** *Fehér* Ipoly pannonhalmi főpát, *Fenyvessy* Ferenc főispán felkérésére,

hazafias hangú körlevélben szólította fel lelkészeit, hogy a kivándorlás ellen saját hatáskörükben minden lehetőt megtegyenek.

— **Lipót Szalvátor áthelyezése.** A hadsereg rendeleti közlönye hosszú évek óta nem hozott olyan szenzációt, mint ma. A lap homlokán, az uralkodó családtagjait megillető helyen és betűkkel közli, hogy a király *Lipót Szalvátor* főherceget a zágrábi 36. gyaloghadosztály parancsnokát hasonló minőségben a bécsi, 25. gyaloghadosztályhoz helyezte át. Már hosszabb idő óta némi érdeklődéssel tekintettük a főhercegzágrábi szereplését, de sohasem találtuk volna feltűnőnek ezt az áthelyezést, de most a *Strossmayer*-ünnep és *Stadler* érsek megelégtetése után határozottan szenzáció számba megy. Összefüggést keresünk a „horvát főherceg” áthelyezése és a *Strossmayer* jubileuma között és megadja hozzá a kulesot az az üdvözlő telegramm, amelyet a főherceg a djakovári püspökhöz intézett, mintha rehabilitálni akarta volna azt a férfit, akit uralkodója, a magyar király Belovárott oly keményen megdorgált. A zágrábiak sajnálni fogják a főherceg távozását, aki értette a módját, hogy megkedveltesse magát a horvátokkal. Ez indította őt bizonyára a szerencsétlen üdvözlő telegrammra is, amely most szenzációs áthelyezését okozta.

— **Vizjegy — huss százalék.** A kultuszminiszter már ennek az iskolai évnek a kezdetétől kezdve elrendelte azt, hogy az összes magyarországi iskolákban magyar gyártású iskolaszereket használjanak. Magyar legyen a palatálától kezdve fűzetet, rajztáblán, linedkon át a komplikáltabb szerkezetű rajzeszközökig minden. Sajátságos azonban az, hogy egy másik rendeletben kénytelen volt kimondani, hogy — bár elrendelte a magyar holmi használatát — csak a jövő szeptembertől kezdve fogja ellenőrizhetni azt, hogy nem-e lopózkodik be itt-ott egy iskolába idegen gyártmány. Ennek az intézkedésnek az az oka, hogy a magyar gyárosok fennakadtak — a vizjegyen. A miniszter rendelete ugyanis azt kívánja, hogy terjeszszék be árjegyzékeiket, nehogy egyedül maradván a piacon most már egymás között valamiféle kartell révén egyezsége lépve, fölemeljék az árakat. Kartellvilágot élünk ugyanis s eléggé indokolt az, ha megijed meg a gondolatától is az ember, hogy új kartell következhetik el szegény fejűnkre. Annak a bizonyítására pedig, hogy nem idegen áru kerül forgalomba a követelt magyar helyett, azt kívánja a miniszter, hogy vizjeggyel láttassanak el a gyártmányok. Ime elérkeztünk a vizjegyhez, amely ez idő szerint a papirgyárosok, kereskedők gyűlékezéseinek programpontja, mivelhogy — azt mondják — az eddigi árszabás és a vizjegy nem fér össze. Az ár vizjeggyel való jelzése körülbelül annyiba kerül, mint az előállítás ár huss százaléka. Tehát: — vagy engedje el a miniszter a vizjegyet, vagy engedje meg, hogy ezután öt krajcár legyen az az irka, amiért eddig négy krajcár is elég volt s ebben az arányban dráguljon meg minden iskolai holmi. A vizjegy helyett egyéb — kissé primitív — módot ajánlanak föl az ellenőrzésre. Azt mondják, hogy bemutatják a magyar gyár számláját, amelyetől az árut beszerették. Ez körülbelül azt jelentené, hogy minden papirosboltba egy ugynevezett magyar királyi boltbiztos kellene beállítani, aki ellenőrizze azt, hogy mennyi magyar árut vásárol a kereskedő a gyárból és mennyit ad el az iskolának. Így áll ez idő szerint a vizjegy-konfliktus, ami abból indult ki, hogy egy miniszter jóváteendő sok esztendő mulasztásait, életképességet akar biztosítani a magyar tanszeriparnak. Hajtótörést szenved az úgy éppen azokon, akik ebből azt a hasznót várhatják, hogy megszűnik számukra a külföldi verseny. Ilyenformán nem igen lehet csodálkozni azon, ha elmegy a kedve az iparpártolástól még a miniszternek is.

— **Pénztári orvosok a miniszternél.** A kereskedelmi miniszter ma délután kihallgatáson fogadta a kerületi betegsegélyező pénztárak főorvosainak küldöttségét. A miniszter átvette az orvosösszevetség esztergomi gyűlésén megállapított memorandumot, és a küldöttséget már eleve is biztosította, hogy ügyükkel a memorandum áttanulmányozása után még behatóbban foglalkozik. Kialásba helyezte, hogy a küldöttség jogos kívánalmait, mint véglegesítés, nyugdíjintézmény, feltétlenül támogatja.

— **Az öngyilkos igazgató.** *Baumann* Józsefnek, a tragikus véget ért iskolai igazgatónak holttestét nem szállították be az orvostani intézetbe, hanem lakásán, a Madách-utcai iskola épületében hagyták. Az elhunytat holnap, szombaton délután fél 5 órakor temetik a lakásáról és kiviszik a Kerepesi-úti temetőbe.

— **A palicsi tó halottja.** Megrendítő szerencsétlenségről ad hírt szabadkai levelezőnk. A nagy alföldi város országos nevű prépostplébánosa *Mammusich* Lázár ma délután négy órakor fürdés közben belefullt a Palicsi tóba és holttestét még most se találták meg. A közisztelenben álló plébános ma délután kirándult Palicsba és 4 órakor dr. *Piller* ügyvéd, dr. *Barta* és *Venczel* halásztárs felügyelő társaságában az uszodába ment és a többiekkel együtt a hintáról beleugrott a vízbe, miután előbb a kabinban levette ruháját. Egy darabig egymás közelében maradtak mind a négyen, de azután a plébános messze elszórt fölük. Nem is aggódtak miatta a többi szabadkai fürdővendégek, mert tudták, hogy a plébános kitűnő úszó. Mégis a szokottnál tovább maradtak benn a vízben, várva a plébános visszatérését, de mikor még sem tért vissza, kimentek és felöltözöttek. De a plébánosnak még mindig semmi nyoma. Percek, majd negyedórák teltek el kínos várakozás közepette, de *Mammusich* plébános még ekkor sem mutatkozott. Ekkor *Piller* ügyvéd telefonált Szabadkára a mentőkért, akik megérkezvén a halászosokkal az eltűnt plébános keresésére indultak, de eredménytelenül tértek vissza. *Mammusich* már rég szívbjában szenvedett és az orvosok azt hiszik, hogy a tó közepén szivgöresöt kapott és alamerült. Szabadkán óriási izgatottság támadt a nagy szerencsétlenség híreire és a villamos vasutak zsufolya rohognak ki Palicsra, mert a közönség ott akarja bevárni, míg előkerül a szerencsétlen plébános holtteste. Valláskülönbség nélkül mély részvét nyilvánul a plébános tragikus sorsa iránt, különösen a bunyevácok közt nagy a fájdalom, sokan zokogtak is, amikor értesültek a gyászos esetről. A szerencsétlenül járt plébános, aki legszebb férfikorában hunyt el, Szabadka egyik legtitesebb, leglelkesebb polgára volt. Egy időben a szabadkaiak nehezteltek reá, a miért a templomból kitiltotta *Kölcsey* himnuszát, de a plébános utóbb oly nyilatkozott tett, hogy népszerűségének vallásos meggyőződésének tulhajtása nem értett. A plébános egyébiránt rendkívül sokat tett Szabadka humánus és kulturális intézményei érdekében és minden jó és szép ügyben eluljárt. Elénk részt vett a törvényhatósági bizottság ülésén és szókimondó természetű, jeles szónoki képességeiért mindenkor figyelemmel hallgatták. Iskola ügyekben, a városépítés terén tekintély volt a szabadkaiak előtt, és méltán fog hiányozni a derék és jólélt plébános a nagy magyar város közéletéből.

— **A sah utja.** *Belgrádból* táviratozzák, hogy a perzsa sahot tegnap este megérkeztesek a szerb kormány nevében *Marinkovics* közoktatási miniszter üdvözölte. A sah megköszönte a szép fogadást és megígérte, hogy ismét elmegy Belgrádba. *Zimonyban* az osztrák-magyar követség tagjai búcsuztak el a sahtól, aki később azt kívánja, hogy az éjszakai Belgrádban töltsse. Az udvari vonat erre visszatért a belgrádi pályaudvar csarnokába s a sah a hálókosiban töltötte az éjszakát. Reggel aztán folytatta útját Konstantinápoly felé.

Az Operában kétszer is volt a sah s elismerésnek mértéke az a sok kitüntetés, amelyet ott kiosztott. Gróf *Kelegich* István intendáns az első osztályu nap-és orszárendet kapta, e rend harmadik osztályal dekorálta a sah *Mészáros* Imre igazgatót és *Nebenführer* gazdasági tönököt, *Alszegey* Kálmán és *Keller* Ottó műszaki tanácsost pedig a rend negyedik osztályával tüntette ki. A rendőrségnél a már eddig említett kitüntéseken kívül a sah *Farkas* Lajos rendőrtanácsosnak a nap és orszárendet harmadosztályu rendjelét adományozta. Negyedik osztályu rendjelét kaptak még: *Sajó* Sándor és *Boda* Dezső kerületi kapitányok, dr. *Schreiber* Emil és *Szeesler* Hugó rendőrfogalmazók. Aranyéremhez jutott: *Kassay* Lajos, *Hámsky* Lajos, *Aszalay* Antal, *Nemes* Sándor és *Kalmár* Hugó; ezüstéremhez pedig: *Strobl* Ferenc, *Fekete* Gyula és *Enyedy* László detektív.

— **Az ellopott Széchenyi-szobor.** A Széchenyi-szobor tolvajainak kipuhatólása dolgában a rendőrség minden lehető megtesz. Az orgazda, mint tudva van, *Weinberger* Fülöp személyében megkerült és a saját vallomása alapján kiderült azt is, hogy ő e hó 14-én vette meg meg száz forintért a tolvajoktól és a saját címére, de *Stern* Jakab névre küldette azt Bécsbe értékesítés végett. A rovtól multu őszerezést már többször kihallgatták, de mindvégig tagadta, hogy bűnös uton jutott a szobor birtokába. Később már nevetek is emlegetett, de kiderült, hogy nem mondott igazat s most már bizonyos, hogy a tolvajok szövetségese. A vén bűnöst ma az ellopott szoborral együtt vonatra tették s magyar fegyházorékkal Budapestre szállították egyenesen az ügyészség fogházába. Valószínű, hogy itt már hiábavaló lesz hazudozása, s csakhamar kézrekerül az egész kompánia.

— **Házasság.** *Handel* Tódor fakeskedő, cs. és kir. tartalékos hadnagy, a *Handel* J. cég tönöke, eljegyezte *Schönberger* Leopoldina kisasszonyt, *Schönberger* Miksa bankigazgató leányát, Budapestben. *Krausz* Miksa Budapestről eljegyezte *Blau* Soma körmeneti igazgató-tanító leányát, *Blau* Gizella kisasszonyt.

— **Csak röviden.** Redakciók falain s némely olyan bürokráciában, amiben mindennel pazarabbul lehet banni, mint az idővel, fura kis cédulák mulattatják a publikumot. Ilyenek például:

Ez a szóba nem kaszinó.

Az idő pénz.

Azt hiszi, hogy csak önnel van dolgotk?

A szives marasztalást ne tessék komolyan venni. Isten önnel.

Ezek a kis megjegyzések mindenkinek szólnak s megvan az a hasznuk, hogy aki jól körül néz egy ilyes plakátokkal teleragasztott falu szobában, hirtelen végez a mondanivalójával és — nem veszi komolyan a szives marasztalást. A kereskedelemügyi miniszter emlékeztetésében bizonyára még a zsurnaliszták kodása idejéből maradt meg az egy mennyi drága idő megy karba a bőbeszédűséggel s hogy ez a tapasztalata se maradjon gyümölcsötlenül, a rendelkezése alatt álló bürokráciá számára egy csomó hasznatlan munkát takarított meg egy rendelettel. Kimondta tudniillik, hogy a fölsősleges udvariasskodás hátrányára van az irodai munka gyorsaságának. El kell hagyni tehát ezután az írásokról a sallangot. Mondja meg a hivatalos írás, hogy mit akar, egyszerűen, röviden beszéljen s aztán következék az aláírás. Egyéb semmi. A rendeletet többek közt megkapta a budapesti posta és távíró igazgatósága is s ebben az átiratban újságolta tovább a fővárosnak:

A kereskedelmi miniszter az ügyemet egyszerűsítése érdekében az évi július 18-án kiadott körrendeletében többek közt azt is elrendelte, hogy az átiratok ezentúl minden fölsősleges sallang és cífráság elhagyásával szövegezendők. Sziveskedjék ennek alapján tudomásul venni, hogy ezután átirataimból az eddig használt beeses, tisztelettel, van szerencsém stb. kifejezéseket el fogom hagyni és átirataimat oly rövid alakban fogom szerkeszteni, amennyire az az érthetőség rovása nélkül lehetséges valamint, hogy a gyorsabb és egyszerűbb eljárás céljából erre alkalmas ügydarabokat hátíraton is fogok küldeni. *Demény.*

Szóval: — ha ezután akárki írást kap a postától, vasutól, amiben nincsen illő tisztelet, ne akadjon fönn rajta. Az ugy is magától értődik, bele se kell írni a levélbe.

— **Saraffo a vizsgálóbíró előtt.** A szófiai vizsgálóbíró mostanában halgatta ki a bolgár orradalmi bizottság vezérét, Saraffot, kit a román lapok arval gyantsítanak, hogy a román és szerb király elleni merényletben neki is része volt.

Krusanoff vizsgálóbíró hallgatta ki Saraffot, aki előadta, hogy Nevrocóban, Macedóniában született, huszonhét éves, bolgár alattvaló, orthodox vallású, büntetlen.

— Ön bizonyára tudja Saraffo — kezdte a bíró — hogy a román kormány kérdést intézett a mi kormányunkhoz, a román király ő felsége és a szerb király ő felsége ellen tervezett összeesküvésről és hogy ön azzal van vádolva, hogy ez ügyben bizonyos leveleket írt Boskoffnak Bukarestbe. Van-e erre valami észrevétele?

— Írásban akarom válaszomat megadni, mert ezzel a törvényszéknek akarok szolgálatot teljesíteni. Saraffo ezután a következő írásos nyilatkozatot tette:

Sohasem és senkinek sem írtam hasonló tervek-ről, valamint sohasem terveztem összeesküvést a román vagy szerb király ellen. Ha léteznék ilyen levelek, úgy kérem a bíróságot, azok mielőbbi előterjesztését eirendelni.

Meg vagyok győződve, hogy a bíróságnak nem lesz alkalma ily levelet láthatni és pedig azon egyszerű okból, mert ilyenek nem léteznek, hacsak a bucaresti rendőrség nem készítette! Írásosan adom e nyilatkozatot, hogy alkalomuk legyen a kéziratosokat összehasonlítani az esetben, ha csakugyan mutatnának fel állítólag tőlem származó leveleket. Végül ismételen tiltakozom a román sajtó és kormány által rólam terjesztett rágalmak ellen.

— **Lombroso Bresciről.** A kiváló olasz tudós sietett Umberto király gyilkosáról, Bresciről is leadni véleményét:

— Bresci, — így vélekedik Lombroso, — se nem bolond, se nem szenvedélyes, se nem gonosztevő, se nem fanatikus, se nem hülye, se nem értelmes.

Hát akkor mi? A felelet: Bresci *alkalmi bűnös*. Lombroso ez alapon így magyarázza meg a gyilkosságot:

— A politikai bűnösöknél, mint aminők voltak: Ravachol, Passanante, Acciarito, a belső organizmusnak nagyobb szerepe volt a bűnös tetti létrehozásában, mint a külső oknak. Brescinél épp ellenkezőleg a külső, az alkalom működött.

— **A budai izraelita hitközség** elhatározta, hogy dr. Goldberg Raneel rabbi elhunytával megüresedett állást mielőbb betölti. Pályázatot nem hirdet, hanem az ország nevesebb rabbijai közül néhányat meghív próbaelőadásra és a legmegfelelőbbel tölti be az árván maradt rabbiszéket.

— **Elfogott anarkhista.** Fiuméből jelentik, hogy a rendőrség tegnap letartóztatott egy Augusto Aman nevű ankonai borbélyegényt, akiről megtudta, hogy az olasz anarkhistaikkal összekötöttesben van. Aman lakásán kompromittáló iratokat találtak. A rendőrség az Olaszországból érkező összes hajókat átkutatja, mert híre járt, hogy olasz anarkhistaik Görzbe készülnek menni, a hová a király utazik.

— **Miért halt meg a szász herceg?** Mindeddig azt hitték, hogy Albert szász herceg halálát az okozta, hogy a megbokrosodott lovak elragadták, hogy a herceg az így szenvedett sérülések következtében halt meg. Most Drezdából azt táviratozzák, hogy a herceg saját vigyázatlanságának esett áldozatul. Albert herceg és a *braganzi* herceg ugyanis egy időben, de külön kocsin indultak vissza a hadgyakorlatokról a herceg atyjának pöckelvtvi kastélyába. Utközben Albert herceg fogadtát ajánlotta a braganzi hercegnek, hogy ő hamarabb beér a kastélyba. Erre aztán őruft verseny kezdődött. A braganzi herceg lovai egyre elől jártak, míg nem egy fordulónál a szász herceg kocsija hirtelen eléje kanyarodott. A szük kanyarodónál a két koci összeütközött, Albert herceg kibukott a kocsiból és fejével neki esett egy fának. Mire a kastélyba szállították, már halott volt.

— **Fogorvosok gyűlése.** A fogorvosok országos egyesületének közgyűlésével kapcsolatos nagygyűlés ma kezdődött az orvos-egyesület üléstermében. A közgyűlésen *Árkövy József* tanár elnökelt, aki sajnálatát fejezte ki a fölött, hogy a fogászati intézet még mindig szük helyen van. Konstatálja az elmúlt év örvendetes haladását, amenyiben a fogászati klinika új tantervét kapott *dr. Hattysában*, aki a fogtechnikából tart rendszeres előadásokat. Meltatja még az elmúlt év szakirodalmi működését és körvonalazza az utat, melyen az egyesületnek a kar javára haladnia kell.

A lelkes éljenzéssel fogadott megnyitót után *dr. Bauer* titkári jelentésében kiejtette, hogy az elmúlt évben különösebb esemény nem adta elő magát; ez az esztendő sem volt az a fordulópont, amelyet a fogorvosok várnak, de ez annak tulajdonítandó, hogy a kártársak a saját ügyeik iránt indolensnek. Reméli, hogy a helyzet meg fog változni s a kártársak végre egyesült erővel támogatják a fogorvosi rend ügyeit és tudományos munkásságát. Jelenti végül, hogy ügyészi állást szereztek a lefolyt évben.

Dr. Bajmann Kálmán terjesztette elő ezután a pénztári jelentést, majd az indítványok következték.

Dr. Dalma a minisztérium legutóbbi orvosi díj-szabásának a fogorvosokra vonatkozó részét veszi bonckés alá. Kikel a rendelet ellen, amelynek tételei a fogorvosi karra sérelmesek és az eddigi honoráriumukat még leszállítja. Indítványozza, hogy az országos egyesület foglaljon állást e rendelet ellen, tiltakoznak annak életbe léptetése ellen, mert szakkezőek megkerülésével adott ki. *Dr. Rozgonyi* hozzászólása után *Árkövy* elnök felvilágosítja az egyesület tagjait arról, hogy annak idején a minisztérium leküldötte a tervezetet az Országos Közegészségi Tanáchoz és az Orvos-Egyesülethez véleményezés végett, de a följegyzés egészen más tetteket alapított meg, mint a mostani díj-szabás. A díj-szabás hivatalos közlését nem ismeri, tekintettel arra, hogy az ímént értesült Nagy Albert dr.-tól, mely szerint a szóban forgó díj-szabás nem végleges, hanem csak tervezet s az országos orvosszövetség egy küldöttsége kéri fogja a belügyminisztert, hogy a díj-szabás-tervezeteket véleményezés végett a szövetségnek hivatalosan küldje meg, azt indítványozza, hogy a közgyűlés bizza meg őt mint elnököt, hogy lépjen érintkezésbe az orvos-szövetség elnökségével, amelyvel egyetértőleg megállapítja a módokat, amely uton a díj-szabásnak a fogorvosokra sérelmes tetteit korrigálni lehetne. A közgyűlés egyhangulag elfogadta az indítványt és fölkérte az elnököt, hogy a küldöttséghez csatlakozzék.

Dr. Schöngér József indítványára az egyesületi könyvtár gyarmítását határozták el. *Dr. Hejman* a vándor fogtechnikusok visszaéléseiről szól, akik a vidéket elárasztják és rossz munkáikkal a fogorvosok prakszistát diskreditálják, a közönséget pedig megkárosítják. Többek hozzászólása után a közgyűlés az egyesület ügyését bizza meg, hogy ezen anomáliával szemben a szükséges lépéseket megtegye.

Végül a választások során elnök dr. *Árkövy* József. Helyettes elnök dr. *Wolff* Márton. Alelnökök dr. *Rothmann* Elemér, dr. *Guttmann* (Pozsony). Titkárok dr. *Bauer* és dr. *Szabó* József. Jegyzők dr. *Madzsar* József, dr. *Fodor* János, dr. *Halász* Henrik, dr. *Huszár* Adolf. Pénztáros dr. *Sándor* Samu. Kurátor dr. *Balassa* Béla. Központi képviselőtestület: fővárosiak: dr. *Hattysai* Lajos, dr. *Vajna* Vilmos egyetemi magántanár, dr. *Rozgonyi* Sándor, dr. *Bayman* Kálmán, dr. *Turnosky* Jenő dr. *Nagy* Emil. Vidékiek: dr. *Kosztka* József, dr. *Ungváry* Péter, dr. *Höncz* Kálmán, dr. *Vinkler* Albert, dr. *Dalma* Dezső, dr. *Révész* Fülöp.

Az elnök a közgyűlést bezárta, mire a nagygyűlés kezdette meg tudományos munkásságát dr. *Árkövy* József egyetemi tanár kiválóan szakszerű és érdekes előadásával, ily címen: A puipangraenás fogak kezelése.

Délután három órák az egyetemi fogászati klinika helyiségeiben demonstrációkkal kísért előadásokat tartottak: *Dr. Haberman* Pál egyetemi magántanár, közközhírási rendelő-orvos, dr. *Nagy* Emil és dr. *Bauer* Samu íróvárosi fogorvosok.

A nagygyűlést holnap délelőtt folytatják és délután befejezik.

— **Egy ázsiai fejedelem, aki meguntta Ázsiát.** Afganisztán emirje, *Abdur-Roman* nincs meglehetően az ázsiai állapotokkal, amelyekben az ő országa leledzik. Az emir hímözés-hámözás nélkül leírja megjegyzéseit az életrajzában, amelyet egy angol folyóirat most közzétett. Ifjúkori emlékeiről szólva, ezeket mondja:

— Gyermekkorom óta egészen a mai napig életem folytonos ellentétben volt azokkal a szokásokkal, amelyeknek rabja csaknem valamennyi ázsiai uralkodó. Mivel több népet látok, minél több vallást ismerek meg, annál kevésbé tudok nyugodni. Egyre hazámunk elmaradottságáról álmodozom és arról, hogyan védelmezhetném meg, mert látom, hogy ez a szegény Afganisztán áldozat, amelyre egyfelől egy oroszian, másfelől egy rettenetes medve vigyáz, hogy az első kínálkozó alkalommal elnyelje.

Az emir ezután elmondja, hogy napi élete nincs szabályozva, az alváásra és az evésre nincs meghatározott ideje. Sok drága idejét elrabolja alattvalóinak rossz magaviselete. Ez magyarázza meg azt is, hogy az emir öltözete mindig tele van töltött revolverrel és ágya mellett vagy a szék mellett, amelyen ül, mindig néhány tegyver hever. Az emir európai mintára készült, nagyon egyszerű egyenruhát hord s csak ha pihen, akkor vesz fel khinai selyemből készült bő ruhát. Az emir így végzi vallomásait:

— Nagyon értek a zenéhez és magam is játszom a hegedűm. Hivatalnokaimnak tehát élvezet lehet, ha az én társaságomban részük van a sok szórakozásban, amelyet én nyujtok nekik. Több könyvet is irtam.

Ha az emir sokáig folytatja panaszkodását, egy napon a gyöngéd angol kormány fel fogja szólítani, hogy hagyja ott Ázsiát és jöjjön Londonba lakni. Az angol kormány szívesen átveszi Afganisztán kormányzásának terheit.

— **Halál a gyauokra.** Ezzel a kiáltással vette üldözöbe tegnap Konstantinápolyban egy berugott mohamedán *Lázár* Alirédet, az osztrák-magyar konzulátus dragománját. A dragomán kétségbeesetten fordult egy rendőrbiztoshoz s fölszólította, hogy tartóztassa le üldözöjét. A rendőr keleti nyugalommal vállalt vonf s Alahra bizta a gyaur és az effendi dolgát. A dragomán végül mégis elmenekült üldözöje elől, mire a konzulátus rögtönöz intervenciója folytán a veszedelmes nyugalmu rendőrbiztos nyomban fogságba vetették. Arról, hogy a berugott effendivel mi történt, nem számol be a távirat.

— **Zola apja.** *Zola* Emil Velencébe utazik, hogy felkuttassa családfáját. Ezt írja egy velencei barátjának. S olvasván e hirt, eszünkbe jut, hogy a világhírű regényíró Dreyfus védelme közben kénytelen volt apja emlékét megvédelmezni, törvényt előt is. Mikor ugyanis a rágalom hiába próbálta intencióit meggyanusítani, meggyanusította apjának emlékét s ezzel kiharozta sodrából *Zola* Emilt. A törvény előtt fényesen megvédelmezte apja nevét s úgy látszik, apja életének áttanulmányozása közben kerekedett kedve, hogy megkeresse családfáját. Ezért utazik nemsokára Velencébe s hosszabb ideig fog ott maradni, ami azt jelenti, hogy *Zola* Velencében dolgozni is akar. Talán csak a családja felkutatásán, de talán egyben is. Felesége nem megy vele Velencébe, hanem Tivoliába utazik s az ottani fürdőket fogja használni.

— **Meggyilkolt községi jegyző.** *Lőcséről* táviratozza tudósítónk, hogy *Fridmann* szepesmegyei községben *Propolovics* Ede körjegyzőt meggyilkolták és kirabolták. A gyilkosokat keresi a csendőrség.

— **Izraelita istentiszteletek.** A pesti izraelita hitközség előjárósága a (Jom-Kippur) egésztele napi ünnepi istentisztelet idejét a következőképp állapította meg: *A dokány-utcai templomban:* Jom-Kippur előestéjén október hó 2-án Kol Nidre, délután 1/2 órák. Reggeli ima és Muszaf október hó 3-án 1/28 óratól 1-ig. 1-1/2 óráig szünet. Mincha 1/2 órák. *A rombach-utcai zsinagógában:* Jom-Kippur előestéjén Kol-Nidre délután 1/2 órák. Reggeli ima október hó 3-án délelőtt 6 1/2—11-ig, első szünet 1/211—1/212-ig. Muszaf ima 1/21-től 1/23 óráig, második szünet 1/23-tól 4 óráig. Mincha 4 órák. *A pöt-és megánimadzsában:* Jom-Kippur előestéjén Kol-Nidre d. u. 5 1/2 órák. Reggeli ima d. e. 6—1/211-ig; első szünet 1/211—1/212-ig. Muszaf ima 1/212—1/23-ig; második szünet 1/23—4-ig. Mincha 4 órák. A templom látogatási figyelmezteti a hitközség, hogy a templomba csakis belépti-jegyek előmutatása mellett lehet bemenni.

— **Halálozás.** *Lazarus* József magánzó 78 éves korában Budapesten hosszú szenvedés után meghalt. A boldogult öreg urban *Lazarus* Adolf a budapesti hitközség főkántora és *Lazarus* Albert kántor edes-atyjukat gyászolták.

— **A Diák-otthon sorsjátéka.** Az általános egyetemi segélyegyesület engedélyt kapott, hogy a *Diák-otthon* felépítésének előmozdítására sorsjátékot rendezessen. A sorsjáték 1311 nyereményt 20.000 korona összértékben — köztütk 10.000, 1000 stb. koronás nyereményt — tartalmaz. Egy sorsjegy ára csak 40 fillér. A sorsjegyek már mindenütt kaphatók.

— **A nővérgyilkos bárónő.** *Carskoje Selo*-ban a napokban a rendőrség előtt megjelent a madridi orosz követség egy volt tagjának felesége *W. báróné* s vallomást tett arról, hogy meggyilkolta a nővérét. A rendőrség azonnal házkutatást tartott. A lakás hat szobájának ajtóin vérfoltok látszottak és a padló is mindenütt vérről volt tele. A gyermekszobában egy fiatal lány holtestére bukkant a rendőrség. A bárónő tizennyolc éves huga volt, akit *W. bárónő* féltékenységből ölt meg. A gyilkos asszonyt egyelőre a rabkórházban helyezték el.

— **Vasuti merénylet a Karsztban.** A napokban nagy veszély fenyegette a flumei gyorsvonalat. Kedden reggel történt, hogy a Fiuméből 7 óra 15 perckor induló gyorsvonal *Skrad* és *Delnize* állomások közt a nyílt pályán hirtelen megállt. A síneken nagy vasdarab feküdt, amely meg is volt erősite, hogy a vonat el ne sűröphesse. A töltés a veszedelmes helyén tizenhét méter magas s a mozdonyvezető szerencsére idejekorán vette észre a kanyarultnál elhelyezett vasdarabot, mert különben nagy katasztrófa következett volna be. Így is kisiklott a mozdony két első kereke s a vonat csak másfél órai késéssel folytathatta az útját. Említésre méltó, hogy ezen a helyen majdnem minden évben követnek el merényletet a vonat ellen, de a merénylőket rendszerint nem tudják kinyomozni.

— **A kis színésznő tragédiája.** Az aradi szerelmi tragédia előzményeiről aradi tudósítónk a következőket közli:

Monty Lajosnak már régi terve volt, hogy feleségül veszi *Várad* Mariskát. A gazdag fiatal ember szüleitől husz ezer forintot örökölt és így anyagilag is független volt. Ujaradon akart gyógyszerért venni s decemberben már nejevé akarta tenni Mariskát.

— Csöndben tartjuk meg az esküvönket — mondta. Két tanu lesz, két jó barátom.

Még az öngyilkosság előtti napon is az esküvőről beszélt. Megszólította *Tonasz* Ede megyei írnokot, aki szintén Horvátéknál lakott.

— Van-e frakkod? Szükségem lesz rá az esküvőnél.

A fiatal gyógyszerész sokszor beszélt a lánynak arról, hogy együtt akar vele meghalni. *Várai* Mariska maga mondta a háziasszonyának:

— Lajos azt mondja, hogy nem szeretem, hanem teszem meg. Horvátné korholta az ilyen gondolatokért, de a korholás mitsém használt.

Az olasz származású *Monty* családában különben végzetlenül az öngyilkosság. *Monty* Alajos volt borosjenői főszolgabíró — a szerelmi dráma hősnének nagybátyja, — egyszer szintén öngyilkos akart lenni, később pedig megőrült és elmebaj ölte meg.

Monty Lajosnak, az öngyilkos gyógyszerésznek apja, aki aradi háztulajdonos volt és két nagybátyja szintén öngyilkosok lettek. A gyógyszerész apja az édesanyja sírján lőtte meg magát.

Most ő a negyedik öngyilkos a családban.

— **Rendőri hírek.** *Nemes* Adolf miskolci születésű 45 éves butorkereskedő tegnap a József-körúton biciklizett s a New York kávéház előtt nekiment egy villamos kocsinak. Olyan szerencsétlenül bukkott le biciklijéről, hogy jobb lábát törve került a Rókus-kórházba. — A Külsőváci-ut 132. számú ház kapujában tegnap este egy 6–8 napos füceseomót találtak. A lelketlen anyát keresi a rendőrség. — Tegnap este a Lánchíd-utól egy 20–25 évesnek látszó lekezte ruhába öltözött fiatalember a Dunába vetette magát. Semmit nem hagyott hátra a hidon s így nem lehetett kiletét megállapítani.

— **Az osztályorszájáték huzása.** Az osztályorszájáték mai huzásán *tízezer koronát nyert* 7596 23143 65170, *ötzezer koronát* 19281 20608, *kétezer koronát* 39488 69742 67325 83198 3980 56132 2944 48640 19381 38338 64074 16177 3560 98352 93294 48464 61100, *ezer koronát* 74278 16379 2040 3382 57166 17503 74866 53747 91828 98296 78419 7599 97959 67516 86301 64496 34234 16698 69039 52357 14225 73550 3884 25374 40844 11298 26183 10558 85085 71846 74714 5935 94463 86348 56048 55894 42011 23700 29362, *ötszáz koronát* 30642 12426 35039 36448 67827 4308 57255 56154 69204 92310 92678 38097 91479 4332 51062 68755 43793 80491 74454 36351 65862 93369 9725 29822 93092 33867 54742 15747 79889 68858 74163 3271 89536 82179 72211 4392 60800 6888 37727 32884 64397 52405 21866 10820 67881 94661 65891 52319.

Ajánljuk az osztályorszájáték-vásárlóknak *Lukács* Vilmos bankházát, (Budapest, V. Fűrőd-utca 10. szám.)

— **Nemzetközi birokversenyek.** A budapesti nagy díjért 5000 korona) holnap este kezdődik az állatkerti cirkuszban a szenzációs nemzetközi birokversenyek sorozata a budapesti nagy díjért és egyuttal a világbajnokságért. A résztvevők nagy száma és hírneve minden egyes esélnek nagy sportérdeket biztosít. Így mindjárt az első estén neve sampionok lépnek a porondra, mint *Pous Huckenschmidt*, *Robinet*, *Hitzler* stb. A legközelebbi napokban oly érdekes sporteseményeknek leszünk tanúi, amelyekre eddig példa nem volt és amelyek nagyszerűségükre nézve az olimpiai játékokkal vetekedhetnek.

Abdur Rahman, a bölcs emír.

Sok művelt állam közt a lisztán Ezentúl ott lesz, van remény, Mint művelt állam Afganisztán; Mert művelődik, annyi tény. És mint legelső, Isten ó'ja, Hódít, halad uralkodója, Büszkén hirdette, hogy: — Fiat Lux, megutáltam Ázsiát! —

A *Times*nek küldte Ázsiából Levelkáját a bölcs emír, S kiült, hogy sok szép tervet ápol, Melyről bővebben még nem ír. Előre semmit el nem árul, Csak annyit ír meg önmagáról, Hogy őt egy elv vezérli tisztán: — Legyen műveltebb Afganisztán! —

A műveltségért, annyi biztos, Abdul Rahman mindenre késő; És tiszta lesz, mi még ma piszkos, És könnyű lesz, mi most nehéz. Lesz több adó, lesz több miniszter, Nagyobb sereg kétannyi tisztelt; S sok minden más, mit meg nem ír A józlésű bölcs emír.

Több lesz az ember, több a város, A főpap és a főnemes, Lesz sok mindenből, ami káros, S kevés abból, mi kellemes. Lesz, mit az emír el se hisz tán: Egy anarkista Afganisztán; Lesz kétszer annyi ellensége, Esz száz helyett — egy felesége!

—kó.

Rendjel-felhőszakadás.

— Jelenet. —

A sah: Hát halljuk, hü szolgám, kinek adjak rendjelet.

Az egyik polgármester: Sorban elmondom. Először is nekem.

A sah: Megvan.

A polgármester: Aztán mindazoknak az uraknak akik az újságban ki voltak írva felségeddel kapcsolatban.

A sah: Tábornokok, grófok...

A polgármester: Azok. Aztán kell adni ennek is, aki ezen az iven az első számot viseli... (mutat egy névsort.)

A sah: Ki ez?

A polgármester: Ez az a detektív, aki mindig felséged kocsija mellett biciklizett.

A sah: Jó.

A polgármester: Kell egy rendjel a második számunk is. Ennek a nagybátyja ott volt az öreg Strátnitz temetésén, akinek a fia egy Brankovics lányt vett el. Ennek a Brankovicsnak a nagynéje volt az a hölgy, aki az Andrassy-ut egy erkélyén úgy tuszkolta a másikat, hogy éjtenezzzen, amikor felséged arra vonult.

A sah: Ez megérdemli.

A polgármester: Nem szabad megfélekedni a harmadikról sem. Ez annak a derék embernek a fia, aki észrevette, hogy a lánchíd kőoroszlánjainak hiányzik a nyelvük. Felsőged köröztilhajtattott a hidon, tehát...

A sah: Értem. Tehát erkölcsi kötelességem neki rendjelet adni. Szívesen adom, mert látom, hogy megérdemli. Ki az a negyedik?

A polgármester: A negyedik egy fizetőember, akinek Pesten is van fiókja. Már pedig Firdusz veresit egy *Fiók* nevű professzor fordította magyarra s'igy...

A sah: Embre, de sokat magyaráz! Hisz én intelligens ember vagyok s tudom, hogy ezek után ki sem érdemli meg jobban a nap- és oroszlanrendet, mint ő.

A polgármester: Az ötödiknek is okvetlenül kell rendjelet adni. Ez, kérem, a Hungária portásának bizalmi embere, aki tipegtek szokott neki adni a lóversenyre. Mi sem természetesebb...

A sah: Mint hogy ő is kap.

A polgármester: A többit már el se magyarázom. Ebből a kis mutatóból eléggé láthatja felséged, hogy a névsor okosan van összeállítva.

A sah: Láttam, fiam.

A polgármester: Hát csak tessék azoknak is adni. Az ne zsenirozza, hogy az én nevem ötször-hatszor fordul elő a névsorban. Utóvégre nálunk a családban elkel egy pár Sefak-rend...

A sah: Jól van, fiam. Más nem kell?

A polgármester: Dehogyan nem.

A sah: Hát mi kell még?

A polgármester: Kell még egy pár rendjel. Tudni illik ez az, amiből vagy kevés van, vagy sok, de elég — soha!

— o. —

FŐVÁROS.

(*) **A polgármester perzsa rendjele.** *Halmos* János polgármester csakugyan visszaküldte a harmadosztályú nap- és oroszlan rendjelet, megbántva érzékeny diszes méltóságát azzal, hogy ugyanily fokú rendjellel diszítették föl néhány segédítették és fogalmazót is. Félfhivatalosan most azt jelentik, hogy már tegnap reggel intézkedés történt, hogy a polgármester perzsa rendjele dolgában történt tévedés helyreigazították. Egy lélekzetre a félfhivatalos még a következőket jelentik:

A minisztériumok és különösen a miniszterelnökség tisztikarát nagyon kínosan érintette, hogy *Fólonyi* Géza lővárosi bizottsági tag a polgármesteren esett sérelmet az által vélté jóvá tehetni, hogy nemcsak az egész tisztikart általánosságban, hanem névleg annak egyes tagjait, különösen pedig annak nesztorát, *Huszár* Adolf, kir. tanácsost is meghurcolta. Ez a támadás annál indokolatlanabb, mert *Huszár* Adolf, aki már 25 évvel ezelőtől lett a királyi tanácsosi címmel kitüntetve, azonkívül a lővárosi törvényhatósági bizottságnak is régi tagja, formailag még nagyobb kitüntetésre tartható igényt, mint a milyen neki jutott. Negyven évén át kifejtett hazafias működése és rendkívüli szolgálata pedig a közisztületnek sokkal magasabb polcára helyezi őt, semhogy az ilyen minden irányban igazságtalan megtámadás méltó felháborodást ne keltsen.

A félfhivatalos ez utóbbi jelentéséhez nincs szavunk. De ami a polgármester perzsa rendjelet illeti, örömmel konstátáljuk, hogy a kormány e kérdésben kiesinyes szempontoktól nem vezette magát, hanem elfogadta azt az álláspontot, amelynek mi is kifejezést adunk és elismerésre méltó gyorsasággal intézkedett, hogy a polgármesteri méltóságon és Budapest közönségén ejtett sérelem orvosoltassék.

(*) **Wesselenyi emléktábla.** Báró *Wesselenyi* Miklós emléktábláját, a kiküldött albizottság javaslatahoz képest, a Ferencendrei templomnak *Kossuth* Lajos-utcará eső falán fogják elhelyezni. Az emléktábla, — amely érebe öntve, ez idő szerint a párisi kiállításban van — azt a jelenetet örökíti meg, amidőn az 1888-ik évi pesti árvíz alkalmával *Wesselenyi* Miklós a veszedelemben jutott emberek mentését végzi. *Devecis* Ferenc műszaki tanácsos azt a kívánságát fejezte ki, hogy az emléktáblát a templom falán a Városbáz-utcaval szemben állítsák föl. A középítési bizottság ma kimondotta, hogy ezt a tervet, amennyiben kivihető lesz, nem ellenzi.

(*) **Uj sugárut.** Ma délelőtt küldöttségileg tisztelegtek a VII-ik kerületi polgárok *Halmos* János polgármesterénél, fölkerve őt annak a kívánságuknak a támogatására, hogy az Erzsébetváros egyik legelőkelőbb, tehát legfontosabb közlekedő vonalát: a Dob-utcát megszelésítsék. A küldöttség szónoka *Morzányi* Károly volt, aki fölkerve a polgármestert, hogy pártolna abban az óhajtatásban őket, hogy az elhagyott állapotban levő s a mai forgalmi igényeknek többé meg nem felelő Dob-utcát megszelésítve, olyan utvonallá alakítsák át, amely minden tekintetben megfelel a jogos igényeknek. *Halmos* János polgármester kijelentette, hogy a mióta fölmerült a Dob-utca megszelésítésének az eszméje, ő maga is örömmel foglalkozott vele. A tervet szépnék és nagszeretnek tartja s ezért igéri, hogy mindent el fog követni a tekintetben, hogy helyes és lehetőleg gyors megoldást nyerjen. Mert nem tekintve arra, hogy szép rendezett, széles utvonallakra minden városrészen szükség van s a keresztülvitel ma még nem igényel valami nagy áldozatot, helyes lenne a műveltet elvégezni már csak abból a szempontból is, hogy a válságban levő építő-pár nyerjen ebben segítségét. Meg van győződve arról, hogy a szép terv keresztülvihető lesz. A küldöttség a polgármester leikes életével távozott.

(*) **Ezer korona jutalom.** A VIII. kerületi Szegénygyermekért-egyesületnél végzett vizsgálat alkalmával négy számvetőségi tisztviselő az esti és éjjeli órákban nézte át az egyesületi könyveket, számadásokat stb., tehát a rendes hivatalos órákon túl teljesítette a nagy munkát. A pénzügyi és gazdasági ügyosztály azt a javaslatot terjesztette elő, hogy a négy tisztviselőnek adjon a főváros összesen 1000 korona jutalmat. A pénzügyi bizottság hosszas vita után eldölgatta a javaslatot.

(*) **A gellérthegy sziklák robbantása.** A középítési igazgató, a bányamérnökség jelentése alapján, azt a javaslatot terjesztette a tanács elé, hogy a *Gellérthegy*ről ismét bontassák le több olyan nagy tömegű szikladarabot, amely veszélyesnek látszik. E szerint utabban megint 800–350 köbméternyi szikla kelene eltávolítani. A középítési bizottság ma mondott választ ez ügyben. *Devecis* Ferenc műszaki tanácsos megemlíti, hogy a sziklák lebontását lebruhá hónap óta végzik s így különös, hogy a vállalkozó most veszi csak észre, hogy újabb nagy tömegeket kell eltávolítani. Ha már csakugyan folytatni kell a munkát, akkor ezt semmiképp sem lehet az eddigi munkák folytatásának tekint-

(x) Kérjünk mindenütt Emke-gyűjtőt!

leni, mert a 24 forintos egységár tulságos nagy lenne, hanem új árlejtést kell hirdetni. De annak az eldöntésére, hogy vajjon a sziklákat lebontását folytatni kell-e, a főváros mérnöki hivatalán kívül álló szakértők kiküldését kérik, mert hiszen újabb 20.000 korona kiadásáról van szó. A sziklák leomlása éppen nem fenyegető s így van idő arra, hogy szakértőkkel megvizsgáltassák. Czizler Győző pártolta Devecis indítványát. 25 év óta figyeli, ugymond, a gyönyörű Gellérthegyvet, de ez idő felel, sokat mond, ha huszonöt kisebb darab szikla lehullott. Ha így folytatják, az egész hegy meglazul s a föld róla lavinákban omlik le és tönkre megy rajta az egész, órága pénzbe került befektetés. Ha azonban mégis elhatározzák a további rombolást, robbanóanyagot ezennél semmiesetre sem szabad használni; illet sehol a világon, hasonló körülmények között nem alkalmaznak. A bizottság, Heuffel Adol középítési igazgató és Stern József bizottsági tag hozzájárulása után azt határozta, hogy mielőtt a további sziklabontások iránt megtörténnének az intézkedések, a tanácsot fölkeri, hívasson meg két szakértőt, annak a megállapítására vajjon szükséges-e még több szikla eltávolítása.

SZINHÁZ, ZENE.

**** Operaház.** Bonomi Lujza kisasszony, aki ma este *Mari*, az *ered leánya* című szerepében vendégszerepelt az Operaházban, már évek óta működik német színpadokon. Tanulmányait itt Budapesten végezte, mint a színészakadémia és *Passy* asszony tanítványa és abból a nemzedékből való, amely *Takács Mihályt* adta a művészetnek. A német színpadokon való hosszúságos működésnek köszöni íclőnyét; a *rutint*, amely egyaránt jellemzi énekét és játékát. Attól messzi áll, hogy koloratur-diva lehessen; ehhez nincs se hangja, se virtuozitása. Ahhoz pedig, hogy szubrett-diva lehessen, hiányzik a temperamentuma és a bája. Ajjai körül nincs mosoly, szemében semmi beszédesség. Azonfelül pedig nemesek az egyénisége hideg, hanem, úgy látszik, hangjának természete is. Tehetségének és egyéniségének hiányain azonban semmit az ügyes rutin meg a lelkiismeretes szorgalom és tökéletesen értjük, hogy másodrangú német színpadokon hasznos repertoár-énekesnő lehet. A kisasszony meg lehet elégedve mai sikerével.

**** Vörösmarty-darab a Nemzeti Színházban.** A *Nemzeti Színház* is irat darabot *Vörösmarty* születésének százados fordulójára. A darabot, amely egyfelvonásos lesz, *Makai Emil* írja.

**** Hegyi Aranka Budán.** A karszemélyzet jutalomjátékát *Hoffmann* meséit adták ma a Krisztinavárosi Nyári Színházban. *Hegyi Aranka* játszott a *Olimpia-Antónia-Sztella* hármas szerepét és az illusztris művész vendégfellépte valósággal ünnepi előadássá tette az estét. A kórus anyagilag is jól járt, mert az utolsóig eladtak minden helyet és a zsúfolt ház nem győzte eléggé tapsolni *Hegyi Aranka* művészi énekét és poétikus alakítását. Felvonások végén percekig tartott az ünneplés. Kivette részét a sikerből *Mihályi Ernő* is, aki bravurral énekelte *Hoffmann*. Volt még két vendég az előadáson. *Raskó Géza*, a Népszínház kedvelt baritonistája a csodadoktor szerepében aratott zajos tetszést. *Kápolnai Irén* kedvesen játszotta *Miklós* szerepét. A vendégek felvillanyozták a budai házi erőket is: mindnyájan kitétek magukért. Kabinetalakítást nyújtott *Krémer*, jeles volt *Faragó Vince* karmester is elismerés illeti meg a zenekar kifogástalan játékáért.

**** Operaház.** *Dippel* András holnap szombaton folytatja vendégszereplését az Operaházban. A művész ez alkalommal *Faust* címszerepében lép fel.

**** Az Uránia-színház új igazgatója.** Az *Uránia-színház* részvénytársasága, *Méray-Horváth Károly* helyébe, aki megvált állásától, *Wirtler* Ferencet hívta meg az igazgatói állásra. *Wirtler* a fiatal magyar írói gárda egyik jeles tagja, aki ifjú kora dacára, már sokat járt külföldön, többek közt Amerikában. Külföldi tartózkodása közben nagyban tanulmányozta a színházak ügyét s így az *Uránia* jeles szakértő kap új igazgatójában. *Wirtler* Ferencet holnap igtatják be új állásába.

**** Rip van Winkle reprise.** A *Népszínház* feleleveníti *Planquette*nek *Rip van Winkle* című operettjét. A színház új baritonistája, *Dalnosy Lajos*, az operett címszerepében fog, mint szerződött tag, először fellépni.

**** Fővárosi Nyári Színház.** Holnap, szombaton lesz a premijere *Budai Győző* 4 felvonásos drámájának, melynek címe *Lorenzo magnifico*. A darab főbb szerepeit *Klenovits György*, *Hahnel Aranka* és *Pethes Imre* játszzák. A dráma Firenzében játszik a *Mediciek* korában.

**** Guthi és Rákosi új bohózata.** *Guthi Soma* és *Rákosi Viktor* új bohózata, amelynek eddig *A papagály volt a címe*, *Tartalékos férj* cím alatt fog színe kerülni. Az új bohózatnak, mint értesülünk, november havában lesz a bemutatója a *Vigszínházban*.

**** A Magyar Színház délutáni előadásai.** A *Magyar Színház* október 7-ikén kezd meg vasárnap délutáni előadásait.

**** Hírek a Városligeti Színházról.** A *Városligeti Színház*ban holnap a *Magyar Gazdasszonyok Országos Egyesülete* javára jétekkönyvcélú előadás lesz. Ebből az alkalomból a *Dolly* című svéd színművet adják. — Vasárnap beuszik a társulat és délután *Kinisi Pál* este pedig *A kaméllás hölgy* kerül színe, *Feld Irén*nel a címszerepben. — Hétfőtől esütörtökig a színház zárva marad, mert a passziójátékokra történnek az előkészületek.

**** Faust a Telefon Hírmondóban.** *Dippel* András vendégfelléptével ma este *Gounod* nagy operája *Faust* kerül színe a nagy kir. Operaházban, mely előadást a *Telefon Hírmondó* közvetíti fogja az előzetőli szórakoztatására. Az opera után a beszélő újság szerkesztője érdekes újdonságokat olvastat fel, azután pedig 11 óráig meg felváltva katonákat cigányzene lesz hallható a kagylókon.

Koldus és királyfi.

— A Magyar Színház bemutatója. —

Budapest, szeptember 28.

Valóságos premiere-speciálitás!

Míg más halandó szerző a színpalak valamelyik zugában, vagy egy páholy legsötétebb háttérében összeszorult szívvel lesi jelenésről-jelenésre a darabja hatását, addig ma este a *Magyar Színházban*, mindjárt a darab első jelenésében, nyílt színen, zajos tapsok közepette hajlong a librettista és a zeneszerző. Mert a kettő nemesek hogy egy, de ezenfelül bele van oltva egy harmadik emberbe, a színészbe, aki a saját maga darabjában játszik is!

Sziklai Kornél, a *Magyar Színház* komikusáról van szó, aki ma este hármas minőségben szerepelt, mint szövegíró, mint zeneszerző és mint színész...

— Sok egy embertől! — szokás ilyenkor esodálkozva felkiáltani.

És még sines benne semmi színtényvesztés.

Sziklai Kornél, amikor *Koldus és királyfi* című operettjének a megírásához fogott, nagyon okos fejlett indult neki a munkának. Mint szövegíró munkatársát választotta *Mark Twaint*, a többé nem ismeretlen amerikai humoristát. Egy született választófejedelem sem választhatott volna jobban!

Mark Twain meséje, a *Koldus és királyfi*, a humorista filozófiának és szatírának ez a poétikusan bájos könyve, szinte kinalva kinalkozott a librettistának a feldolgozásra. Egy mese tele csillogó színnel, pajkos ötlettel, amelynek háttéré azonban egy nagy filozófia igazság: hiába cserél ruhát a koldus a királyfival és a királyfi a koldussal, mindegyik visszakívánczik a saját gunyájába! Mert hát mindenki csak a maga bőrében lehet boldog!

Ezen a nagy életfilozófián kívül még két nadrágszerep is rejtőzködött az amerikai humorista könyvében s a nadrágszerepek tudvalóleg még az életfilozófiánál is hatásosabbak az operett-színpadon.

Sziklai tehát szerencsés közel nyult a *Mark Twain* könyvéhez s nem lenne színész-ember, ha a pompás anyagot nem tudta volna színszerűen értékesíteni is. Itt-ott önkényesen bának ugyan a bájos mesélés és a legsablonosabb operett-figurákat ékeli bele, de ugyszólván a mese varázsa alatt marad véges-végig, úgy hogy *Sziklai*, a zeneszerző melegen gratulálhat magának *Sziklaik*ra, a librettistához.

De térjünk át *Sziklaik*ra, a zeneszerzőre. Aki a *Koldus és királyfi* muzsikáját végighallgatja, a lehető legkellemesebben érzi magát. Dallamosnál dallamosabb keringők hanghullámain ringatózik, felvillanyozó indulók pattogó ütemein verődnek össze a bokái s változatosság okából egy-egy poétikus románe, vagy bohókás kuplé lopózik a fülebe.

Igazá operettzene a — *legjavából!*

Legfeljebb azt vethetnők a szemére *Sziklaik*nak, a zeneszerzőnek, hogy nem olyan őszinte, mint *Sziklai*, a librettista. Nem nevez meg t. i. a zenei — munkatársait. Az is igaz, hogy nem feltétlenül szükséges, mert amugy rájuk ismerünk.

Mindegy, no! *Sziklaik*nak meglehet az a vígasztalása, hogy nem ő az első és nem is az utolsó a magyar operettzeneszerzők közt, akiknek meg nem nevezett munkatársaik voltak, vannak és lesznek!

A siker zajos volt s *Sziklai* a mai estétől fogva színészbarátokhoz odafűzheti a kettős szerzői babért is.

Játszani úgy játszották az operettet, ahogy csak „kollégák” szokták a kolléga darabját játszani. A legkisebbtől a legnagyobbig mindenki az egész lelkét beletette a darabba, csak hogy minél szebb estét csináljon a „kollégá”-nak.

Mindenekelőtt *Fekete Boriskáról* emlékszünk meg, akit a közönség ismer ugyan már a *Városligeti Színház*ról, de aki voltaképpen ma prezentálta magát először budapesti színpadon. A királyfit játszotta sok gráciával, kedvességgel és a közönség nagy tetszése mellett. A fiatal művésznőnek terjedelmes, szép énekhangja van, amely különösen a magasabb regiszterekben fejti ki csengő szépségét. Nagy izléssel énekel s mindenben megérdemelte azt a tüntetően szíves fogadtatást, amelyben ma este része volt. Énekszámait megismételték s virágokat is kapott.

Nagy estéje volt *Ledöfsky Gizellának*. A koldusfi szerepében legszebb sikerei egyikét aratta s osztatlanul elismerte róla mindenki, hogy a magyar operett-színpadnak ő a legszebb reménysége, a felkelő éssilaga. Amit ma este a koldusgyerek rongyaiban s a királyfi fényes kosztümjében alakítás dolgában nyújtott az tele volt pajkos humorral, rakoncátlan jókedvvel s a komolyabb jelenésekben igazi szívbeli érzéssel. Énekelni pedig úgy énekel, mint a paecirta. Jutalma megvolt a zajos tapsokban, ismétlésekben s a virágokban, amiket kapott.

Inkey Gizella, a koldusfi testvérét, *Kukoricát* játszotta naiv egyszerűséggel és bájjal. Énekelni sem hallottuk még egy, mint ma este; hangja erőteljesen csengett és pompásan pointírozott. *Dóry Margit* (*Elmina hercegnő*), ugy énekel, mint játékban a lehető legjobb volt s erősen kezdő bontogatni szárnyait. *Láng Etel* kitünően játszott meg egy vén boszorkát, ugyszintén *Kardos*, a királyfi süket nevelőjét. *Sz. Szilassy Róza* elegáns *Fenela hercegnő* volt, *Boross* pedig nagyon jóízűen adta *Pintye* tolvajkirályt. *Beöthy és Odrý* szépen énekeltek két apró szerepet.

Sziklai, nyilván a szerzőt iránt való megelégedésből, szintén minden lehetőt megtett a siker érdekében s nagyon mulatságos volt *Cinóber* miniszterelnök szerepében.

A közönség az operettet zajos tetszéssel fogadta és — *tizenegy óraker* is még erősen tapsolt, ami arra kell, hogy indítsa a színházat, hogy az utolsó tapsok idejét legalább háromnegyed órával előbbre tegye. A szerzőt és a szereplőket minden felvonás után megszámlálhatatlan sokszor hívták.

(M—s.)

Lorenzo Magnifico.

— Szerző a darabjáról. —

Budapest, szeptember 28.

A darab *Flórenzb*en játszik. Tehát Itáliában. Istenem! Önök bizonyára olyan sokat hallottak erről a csodásan mesés országról s több mint valószínű, hogy ott is jártak s gyönyörködtek antik művészeteknek ragyogó maradványain, amelyek törpésügre is hatalmas gigászok maradtak... Bizonyára végig gondolták azokat a lagunákat, Velence örök kék ege alatt s hallották azokat a büvös, varázsteli dalokat, amit a gondoliere maga elé dudolgat... Rómában is voltak s a régi városnak nem egy brüszk alkotását megcsodálták — de Firenzében, tudom, nem tartózkodtak huzamosabb ideig.

És önöknek igazuk van.

Aki azért megy Itáliába, hogy annak gyönyörűreit élvezze, az nem marad *Flóren*ben! És csodálatos! En. ahányszor körülményeim megengedik, minden alkalommal ott vetem föl sátorfámat.

Valahányszor végig járok a város utcáin, érzem, hogy rajongóvá tett *Flórene* hisztorikus multja. Mint egy pogányimádó állok meg a *Piazza della Signoria* s bálumol a tornyos *Palazzo vecchio*t... Az *Arno* partján a *Palazzo degli Uffizi*t, a nagy *Vasari* gyönyörű alkotását; forgatom az olaszok egyik legzavagabb könyvtárának poros, megfakult írásait, melyekből olyan csodásan domborodik ki a *Mediciek*, az egykori híres kalmároknak, romantikus, hatalmas története... Lázás mámorral szívom magamba minden sorát s mikor megtelt a lelkem ennek a gyönyörű kornak szindús képeivel, — mintegy kabultán tántorgok ki az utcára s az antik paloták között bolyongva, a *Loggia dei Lanzi* elő kerülök, a német órség hajdani állomásához, ahol később a *Signoria* ünnepéjeit rendezték...

Oh! Miről nem sutognak ezek a megkérgesedett, ódon falak!...

Most csak a benne felállított bronzszobrok viselik magukon a letűnt kor romantikáját... Épp úgy, mint a *Bargello*-palota, hol a podeszta székel, míg később magára löttötte a bűnök vesztőhelyének jellegét: börtönné lett... És ilyenkor mintha zárt falai közül vesztő hangokat hallanék, nyűszörgő segélykiáltásokat... Halkan rebegett imaszókat...

És akkor aztán nem látom magam előtt a *pietra dura*, az alabastrom a selyemszövés modern városát, de *Toscana* főszékhelyét, amelynek trónján a *Medici*-dinasztia parancsol és látom a nagy *Lorenzot*, a költőt és a művészt iránt rajongó herceget, kit lyolytonos utcai zavargások és lázadások zaklatnak... Az utcán vért látok; *Pazzin*ak hamvait látom, amint az elégett máglya hamujával összeolvad...

És — — — megírom darabomat — — —

Mit ér a darab?

Azt itéljük meg önök; de ha csak egy századnyi lelkesedést éreznek a diés *Mediciek* kora iránt — úgy megértik azokat a verssorokat, amelyeknek rablítás-gába szorítottam a jelentős dinasztia egyik legérdekesebb hősnőnek történetét — — —

Rudnai Győző.

EGYESÜLETEK.

(A belvárosi polgári kör új évadjá.) A belvárosi polgári kör új évadjá holnap nyílik meg. A kör tagjai élükön Láng Lajos elnökkel a nyári szünetről hazatértek és holnap, szombaton este nyolc órákor tartják az első közös vacsorát a körnek koronaherceg-utcai helyiségében.

SPORT.

Változó hangulatok. Hogy a hangulatok mennyire változnak a turfion — olvassuk a *Magyar Turf* mai számában — tanu erre Hughesnek, a Míne-istálló új jockeyjának az esete, aki tudvalevőleg *Chryseisen* mutatta be nálunk jockey-tudományát a Prince of Wales-handikapban. Istállója teljes bizalommal küldte a starthoz úgy *Chryseist*, mint *Hughest*, sőt a favorit győzelmét ezúttal holtbizonyosra vette úgy Pechy Andor, mint báró Üchtritz. Hughes nagyon tetszeten a két istállótulajdonosnak; amikor ráült a lóra, mindkettőn meglepődéssel szóltak róla.

— Jó jockeynek látszik, — szólt a piros dressz gazdája.

— Nézd csak Andor, szólt a kék-fehér sportsman, milyen világos kék szeme, milyen okos, nyílt tekintete van. Ez nagyon itelligens jockey lehet.

A Prince of Wales handikap után, melyben Hughes elégszeresen lovaglás után második lett, lement erősen az új jockey ázsója.

— Előgyetlenkedte, mondta mind a két sportsman.

Az utolsó verseny után pedig, amikor *Pythiá*-val fej-fejvel maradt le Hughes, azt mondta az egyik owner a másiknak:

— Te evvel jobb lesz ma végezni, mint holnap...

Őszi lóversenyek. Holnap a handikapek napja lesz odakint a turfion; nem kevesebb, mint négy versenyben terhek egyenlítik ki a lovak kilátásait. Maga a főszám is ilyen: a 10.000 koronás őszi handikap, melynek megvan az az érdekessége is, hogy nem kevesebb, mint 33 ló fogadta el benne a terhet. Ennél nagyobb elismerés nem kell egy handikapernek, különösen olyannak, akit avatott-avatatlan minduntalan támad. Waekerow handikapernek bizonyára sikere lesz a holnapi versenyben, melynek, azt hiszszük, olyan fieldje lesz, amilyen még ilyen nagy handikapban is ritkán adódik. Sok lónak van itt chancea a győzelemre, talán még leginkább *Diadalnak*, *Chryseisnek*, *Davensbergnek* és *Clairretnek*. Érdekes lesz holnap a kétvétesek állandija is; itt a Dreher istálló eracleje — Retour vagy Timor — lesz a legjobb *Lothario* és *San Jago* előtt A holnapi napra tipjeink a következők:

I. *Waberde Lohe*—Round the corner

II. *Ronny*—Pavotín

III. *Diadal*—*Chryseis*—*Clairrette*

IV. *Dreher istálló*—*Lothario*

V. *Pythia*—*Intruder*

VI. *Melitene*—*Igricz*.

A budapesti lóversenyek eredményéről leggyorsabban a Telefon Hirmondó utján értesülhetnek mindazok, akik nem mehetnek ki a versenyterre. A Hirmondó ugyanis már a kora délutáni órákban mindjárt az egyes versenyek lefutása után részletes tudósítást olvaszt fel, az összeredményt pedig 6 órákor közli rádójel segítségével.

Nyíltér.

TORNATERMEK

előző berendezését és felszerelését vidékre is, előáll a legelőnyösebben

SEFFER ANTAL ipartelepe

Budapest IV., Károly-utca 1. boltsz. 12.

(Központi városhá épület.) Arjogyzék kívánatra ingyen.

Temetkezési egyesületek, intézetek és társulatok

részére megjelent nagy terjedelmű képes árjegyzékem vagy 500 ábrával, kívánatra minakát, költségmentesen és árjegyzékét ingyen és bérmentve küldöm.

Hohenberg Ferenc gyáros,

Budapest, VI., Nagymező-utca 46.

MANICURE!

Mme CHARLOTTE higiénikus arc- és kézápoló-terme

Bécsi-utca 6., II. em. 5.

(Az e rovat alatt közöltékek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

Párbajügyek a Kurján. A királyi Kuria ötödik büntető tanácsa három párbajügyet tárgyalt le ma délelőtt *Losonczy István* bíró előadására mellett. Az első *Kellner Ernő* sátoralja-új helyi joghallgató és *László László* kereskedő között folyó le tavaly télen, kávéházi pofozkodás miatt. A párbaj kardra ment és

a *Kellner* sebesülésével végződött. A törvényszék, párbiald vétsége miatt *Kellner* öt napi, *László* pedig egy hónapi államfogházra ítélte. — A másik párbajt dr. *Bilitz* Hugó és dr. *Csaszert* Jakab szabadkai ügyvédek vívták. Okot az szolgáltatót rá, hogy egy peres ügyből kifolyólag *Bilitz* sértőt levelet intézett *Csaszert*hez. Színtlen kardpárbaj folyt le közöttük, mely alkalommal dr. *Bilitz* megsebesült. A törvényszék *Csaszert* nyolc napi, *Bilitz* pedig tíz napi államfogházra ítélte. — A harmadik kardpárbajt *Manóll* Béla biztosító intézeti hivatalnok és dr. *Szöllösi* Béla ügyvéd vívták Debrecenben, vendéglői összeszólalkozás miatt. Az összejövetelben dr. *Szöllösi* sebesült meg. A törvényszék *Manóll* két hónapi, *Szöllösi* tizen-négy napi államfogházal sújtotta. A büntetéseket úgy a királyi ítélőtábla, mint ma a Kuria is helyben hagyta. A Kuria ezenkívül *Manóllra*, akinek egy másik párbajügye is volt régebben, összbüntetést szabott ki, három havi és nyolc napi államfogházban.

TÁVIRATOK.

Athén, szeptember 28. *Konstantin* trónörökösét a hadsereg főparancsnokává nevezték ki igen kiterjedt hatáskörrel.

A király Görben.

Bécs, szeptember 28. Ó felsége este Görbebe utazott, amely város holnap ünneplő négy századik évfordulóját annak, hogy visszakerült Ausztria ura alá. Ó felsége kíséretében vannak többek közt *Paar* és *Bolfress* főhadsegédek és *Körber* miniszterelnök. A város díszítést befejezték. Még a város legszélső házai is a lakosság hazafiságáról tanuskodnak szép díszítéssel. A helytartó este *Divacaba* utazóf, hogy ó felségét holnap ott fogadja.

Két királynő.

Brüsszel, szeptember 28. *Vilma* királynő *Viktória* angol királynőhöz sürgős kérdést intézett az iránt, hogy jó szmell nézi-e Anglia, ha Németalföld menedékhelyt nyújt *Krigger* Pálnak, a boerok volt elnökének. *Viktória* királynő erre azt felelte, hogy Angliának ez ellen semmi kifogása sincs.

Az ausztriai választások.

Prága, szeptember 23. A cseh néppárt végrehajtó bizottsága (realisták) ma gyűlést tartott, amelyen a következő határozatokat hozták:

A cseh néppárt megmarad, mint előbb, az általános választói jog alapúvá és azt a már régebben képviselt álláspontját foglalja el, hogy az ötdik kuria mandátumait ma népretek képviselőinek kell átengedni, amelyeknek a többi választókuriákban választói joguk nincsen. Ennek következtében a párt ott, ahol a szocialdemokrata párt fellép, önálló jelöltet nem állít fel és az elvtársaknak azt ajánlja, hogy szavazataikat a szocialdemokrata jelöltekre egyesítsék. A többi választókuriát illetően a végrehajtó bizottság azt ajánlja a pártagnak, hogy azonnal vegyenek részt a választási mozgalomban. Hogy mely kerületekben állítsanak fel önálló jelölteket, ezt a végrehajtó-bizottságra és az illetékes közegreke bízzák.

Katolikus tudósok gyűlése.

München, szeptember 28. A katolikus tudósok kongresszusát ma, miután még több felolvasást tartottak, Laparent elnök (Páris) berekesztette.

A boerok utolsó harcái.

London, szeptember 28. Lord Roberts távirata jelenti Pretóriában, hogy az angolok ismét megszállták Heilbron, Lindveih és Reitz helységeket. Egy boer csapat megtámadta Pinnart állomást, de visszaverették.

Tűzvész Hamburgban.

Hamburg, szeptember 28. Déli tizenkét órákor a kikötőhöz vezető utcában hatalmas tűz ütött ki, amely roppant kárt okozott. A Pflugk-cég gabonafaraktárai és a Tietnes- és Robertson-cég gabonafaraktárai teljesen leégtek. A tűz elharapódzott az utcára néző házakra is, melyek teljesen lángban állanak. Az *Elbhalde* nevű tőnehelyiség és a tűz színhelyével szemben levő hegyen több melléképület meggyulladt, de azonnal eloltották. A Busch-cirkusz fődele is tüzet fogott, de azt is eloltották. A Pflugk-cég faraktárára kívül a Tietnes és Robertson-cég két zsírúrnak-tárára és a Botsch-cég gabonafaraktárai elpusztultak. A rak-tárak előtt álló négy négyemeletes lakóház leégett, két házban pedig a felső emeletet hamvasztotta el. A kuszító elemet délután 5 órákor megfékeztek. A kárt sokkal többre becsülik egy milliót.

A pestis.

Glasgow, szeptember 28. 13 embert, akik megfigyelés alatt állottak, elbocsátottak. A kórházban 22 pestisbetegét kezelnek, 2 ember megfigyelés alatt áll.

Közgazdasági táviratok.

London, szeptember 28. (*Gabonapiac.*) Irányzat általában nyugodt, árak változatlanok. Városi liszt 22—26 sh., repceolaj 29 sh. 9 p. Tengeri névleges (elad).

Behozatal: Buza 70.000, árpa 34.000, zab 90.000 q. Az idő szép.

Bécs, szeptember 28. (*A Budapesti Napló telefon-jelentése.*) A tőzsde lanyha irányzattal kezdődött, merl eleinte folytonos felmondások hatása alatt állott a spekuláció. A felmondott áru azonban gyors elhelyezést talált, úgy hogy később a jegyzések javultak. Jegyzetek: Buza öszre 7.74—7.73—7.79. Buza tavaszra 8.24—8.28. Rozs öszre 7.56—7.60. Rozs tavaszra 7.84—7.89. Zab öszre 5.59—5.61. Tengeri szeptember-októberre 6.73—6.74. Tengeri május-jun-ra 5.32—5.38. Repce augusztus-szeptemberre 15.—15.90 koronán.

Zárlatkor marad: Buza öszre 7.80. Buza tavaszra 8.20. Rozs öszre 5.57.

New York, szeptember 28. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Gyapot:* New Yorkban helyben 10.9/10 (10.9/10). Okt-ra 10.03 (9.95). Decemberre 9.63 (9.54). New-Orleansban helyben 10.9/10 (10.9/10). — *Petroleum:* Stand white New Yorkban 7.65 (7.65). Stand white Philadelphian 7.60 (7.60). Refined in Cases 8.95 (8.95). Credit Balances at Oil City 1.25 (1.25). — *Zsir:* Western steam 7.57 (7.57). Rohe és Brothers 7.80 (7.85). — *Tengeri irányzata gyenge.* Szept-re 49.1/4 (49.1/4), Decemberre 41.1/4 (41.1/4). Májusra 41.1/4 (41.1/4). — *Buza irányzata gyenge.* Páros öszi helyben 82.1/2 (83.1/2). Szeptemberre 80.8/8 (81.3/8), Decemberre 83.— (84.—). Márc-ra 86.— (86.7/8). Májusra 85.1/2 (86.5/8). Gabona szállítási díja Liverpoolba 4.1/2 (4.1/2). — *Kávér:* Iair Rio 7. sz. 8.1/8 (8.1/8). Szept-re 6.99 (6.90). Novemberre 6.90 (6.90). — *Liszt:* Spring Wheat clears 2.85 (2.85). — *Cukor:* 4.1/8 (4.1/8). — *On:* 28.65 (28.82). — *Réz:* 16.67 (16.67). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, szeptember 28. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Buza* irányzata gyenge. Szeptemberre 76.1/4 (77.1/4), októberre 76.1/4 (77.1/4). — *Tengeri irányzata gyenge.* Szept-re 40.9/4 (42.1/4). — *Zsir:* Szept-re 7.10 (7.07). Októberre 7.10 (7.07). — *Szaloma* short clear 8.20 (8.20). — *Sertés:* Szeptemberre 12.20 (12.20). Októberre — (—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Napirend.

Naptár. Szombat, szeptember 29. — Római katolikus: Mihály f. — Protestáns: Mihály. — Görög-ország: (szeptember 16.) Eufémia. — Zsidó: Tisri 6. Sabbath, Waplech. — Nap két 5 óra 41 percek. — Nyugszik 5 óra 26 percek. — A hold két 11 óra 14 percek délelőtt. — Nyugszik 8 óra 13 percek este.

A miniszterek nem fogadnak. Őszi lóversenyek negyedik napja délután negyed 3 órákor. Az osztályversenyek hatása délelőtt 9 órákor.

A Budapesti Athletikai Klub közgyűlése este fél 9 órákor.

Bemutató előadás a Budai Színkörben.

A budapesti kereskedelmi és iparkamara teljes ülése délután fél 3 órákor saját helyiségében.

Nemzetközi birokcseny első napja.

A terézvárosi kaszinó társ vacsorája.

Nemzeti Múzeum. Képtár és néprajzi osztály (Csillag-utca 15. szám alatt) nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. — Többi tárai 1 korona belépődij mellett tekinthetők meg.

Magyar kereskedelmi múzeum nyitva délelőtt 9 órától délután 2 óráig.

Az új országzász kupolacsarnoka és lépcsőháza délelőtt 10—1 óráig 40 fillér belépődijal tekinthető meg, azontul este 6-ig 1 korona.

Deák-mauzóleum a kerepesi-utí temetőben, nyitva este 6 óráig.

Teknologia iparmúzeum zárva.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye (II. Oszlop-utca) nyitva délelőtt 10—1 óráig.

Académiai könyvtár nyitva délután 3—7-ig.

Múzeumi könyvtár nyitva d. e. 9—1-ig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—8-ig.

Földtani Múzeum (Stefánia-ut 14.) nyitva délelőtt 10 órától 1 óráig. Belépődij 1 korona.

Iparművészeti múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 10—12 óráig és este fél 7-től fél 9 óráig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Tudakozó osztály és kereskedelmi szakkönyvtár VII. Kerepesi-ut 22. sz. Hivatalos órák délelőtt 9—12 óráig és délután 3—5 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, (a Keleti mintatár és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás, melyben az üzletvezetés ágasításokat is eszközöl) a városi iparcarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Szórakozó helyek.

Hanusz kávéház Király-utca sarkán, esténként a nagy. kir. honvéd zenekar hangversenye.

Ehm János éttermeiben Nemzeti Színház épület minden este Banda Marci és fia hangversenye.

Futzer György éttermeiben Deák-tér, minden este Schreiber hegedű-hangversenye.

Somossy Orfeum. Eden színház.

Ferencczi kávéház. Csóka nemzeti zenekarának hangversenye.

Folles Capricio esténként új műsor.

Tátra kávéház Király-utca Tordajo női zenekarnak hangversenye.

Keleti kávéház. Csömöri-ut Kiss János balatonfüredi hírneves zenekara hangversenye.

Othton kávéház minden este 8 órákor Banda Marci veje Dajna Balogh Rudi hangversenye.

KÜLÖNFÉLÉK.

Első virágát . . .

Első virágát a tavasznak
Tenéked számon, édesem,
Az első róza ébredését
A vágyak vágyával lesem.
S midőn a sok szerelmes virág
Az erdőn egymásra borul:
Egy marék rózsát tépek néked
A legszebb fának ágirul.

Mind, ami szépet a tavasz hoz:
Májusfát, napfényes eget,
Úgy érzem, édes, néked hozzá:
Tavasz leánya, csak néked;
Amerre lépsz, a lábaid nyomán
Verőfény, áldás, üdv fakad
S bár itt az ős, te visszaszerzed
A drága tavaszalmokat.

Jer vélem édes, járjuk együtt
A pusztát erdő, az avar,
Úgy elfelejttem, ha te itt vagy,
Hogy erdőnk díszelen, kihalt.
Jer, lessük együtt, hogy perog le
A lomb a fákról csendesen, —
Az ős utolsó rózsaszálát
Tenéked számon, édesem.

Fabula János.

Hindu mondások.

— Fáy Nándor fordítása. —

Adhatsz ajándékot a nőnek,
Szolgálatkés lehets vele,
Azért mégis szarvaid nőnek,
Bár szerelemmel vagy tele:
Sohasem győzöd le a nőt,
Ha egyszer a fejdre nőtt.

Ha meg tudod fizetni
Szerelmedért a bért,
Légy akármilyen ags is:
— Fiatal vagy azért.
És légy bár nyalka ifjú,
De mellette szegény,
Öregnek tart az asszony,
Hjah: agg léssz, s nem legény.

† A kilenvenkétéves polgármester. A francia polgármesterek most lezajlott óriási bankettjén közérdeklődés tárgya volt *Riaud*, Marigny város kilenvenkét esztendőös maireje, aki magas kora dacára fiatalos kedvű, élénk temperamentumú öreg ur. Középtermete van, csak kevésbé hajlottan jár s legfeljebb az a testi fogyatkozása van, hogy az egyik jülré nagyot hall. Kollégái kérdezték az öreg urat, hogy miképpen sikerült magát így pompásan konzerválni. Pozitív feleletet nem tudott adni a kérdezősködésekre.

REGÉNY.

QUO VADIS?

(29) — REGÉNY —

Irta: SIENKIEWICZ HENRIK

Lassan haladtak előre, mert a teljesen világitás nélküli való városban a lámpák csak hiányosan világították meg az utat. Ehhez járult még az is, hogy a palota körüli utcák teljesen üresek, azonban a távolabbiak szokatlanul élénkek voltak. Majdnem minden mellől eából hármassával, négyesével férfiak jöttek. Mindegyiknek fáklyák nélkül és sötét köpenyegbe burkolva. Egyesek a rabszolgák közé vegyülve követték a menetet, mások tömegekben jöttek a gyaloghíntó elé. Némelyek úgy támoztak, mint a részegek. Időközönként a menet csak nehezen halthatott előre, úgy hogy a lampadariusoknak kiáltaniuk kellett: „Helyet a Cajus Vinicius nemes tribunjának!”

Lygia a félrehúzott függöny mögül figyelte a sötét csoportokat és remegett az izgatottságtól. A félelem és a remény között ingadozott.

— Ó az! Ursus a keresztényekkel! Mindjárt meg fog történni, — mondá halkan, remegő ajkakkal. Oh Krisztus, segíts! Krisztus, ments meg!
Atacius, aki eleinte nem ügyelt az utának a szokatlan élnékségére, végül szintén nyugtalanodni kezdett. Mégis csak különös. A lampadariusoknak mindiggyakrabban kellett kiáltaniuk: „Helyet a nemes tribun hintóinak!” Az ismeretlen emberek annyira szorongatták két oldalt a hordszéket, hogy Atacius parancsot adott a rabszolgáknak, hogy botútsékkal üzzék el a talakodókat.
Hirtelenül kiáltás hangzott a menet éléről; egy pillanat alatt az összes lámpák elaludtak.

de ő azt hiszi, hogy talán a gyermekora óta megszokott korai felkelés az oka jó egészségének. Érdekes az a megjegyzése, hogy, aki meg akar öregedni, az: legyen jólelkű és mások iránt barátságos, ez lelki egyensúlyt eredményez, már pedig szerinte ez első kelléke a megőregedésnek. A francia polgármesterek *Riaud* bácsija nem veti meg a jó bordeauxi bort vagy a burgundit. Komolyan beteg eddig még sohasem volt és pedig azért, mert — saját szavai szerint — fél az orvosoktól. Évekkel ezelőtt az influenza ágyba döntötte. Házi-orvosa persze egy csomó orvosságot rendelt neki. Fel is kelt néhány nap mulva oly egészségesen, mint a makk. Orvosa ekkor guynosan odaszólt, hogy ime, azok a sokszor kinevetett medicinák használtak neki. Az öreg egy sórt sem felelt, hanem kinyitott egy szekrényt, — abban állottak felbontatlanul az orvos-ságos üvegek. Azután pedig előmutatott a doktornak néhány palaok vörörs bort ezekkel a szókkal: Ez az én orvosságom. Úgy látszik, jó orvossága van.

† Mit jósolnak a szelek? A pásztor népség kitűnő időjós. A magyar juhász, csikós előre megmondja eső lesz-e, szél-e. Érdekes az alföldi gulyások ajkán élő következő verses jóslás arról, mit hoznak a szelek.

Jó az éjszakai szél, ha már sok a víz, sár,
Mert azzal rendszeren száraz levegő jár:
Éjszaki szele földet szikkaszt, tisztít eget,
Keleti szél télen havat hoz s hideget.
Ha déli szél támad, harmad-negyed napra,
Hold uja, vagy tölte után: esőt hajtja,
Ha gyakran kavargják a port forgó-szelek,
Meglásd, a por helyett, sárt kever kereked.
Ha déli-szél kerget felhőt éjszaka tára:
Megnyílik bőséggel az ég esatornája,
Sok eső jön gyakran a nyugati széllel,
Mert el van telve az Ocean vízevel.
Délfelel ha villog a sarka az égnek,
Tartható ezt biztos esőjelenségeknek,
Délnyugati széllel jár sok eső-pára
Megered az eső, ha a szél megáll.
Napkeltevel a szél eláll, ha nincs, támad,
Az éjjel támadt szél reggelig kifárad,
Eláll este szele ám a délkeletnek,
De a keleti szél este sem reked meg.
Mint hogy a szelektől függ az idő volta,
Azokat ismerni jó gazda föld-góla:
Helyrehozta jó szél, mit a másik rontott
Azért a szelekre legyen mindig gondod.

† Köszénbánya — London közepén. Valóban irigylésreemlítőnek lehet azt nevezni, akinek a most következő télen közsene lesz a pincéjében. A jelenlegi közsénihiányban mindenütt keresnek, kutatnak, hol akadhatnának rá a föld gyomrában eldugott sok fekete gyémántra. Az angol tudós társaság legutóbbi ülésén élénk vita fejlődött ki a geológusok közt a földről, hogy: nincs-e London városa alatt kő-

A hintók körül tolongás támadt és zavaros küzdelem kezdődött.

Most már tudta *Atacius*, hogy mit jelent a dolog; — hiszen ez egy szabályszerű támadás volt!

Ennél a gondolatnál megmeredt a rémület-től. Köztudomású volt, hogy a császár gyakran kóborol, tréfákat üzve az *Augustianusok* körében, a *Suburaban* és a többi városrészekben. Beszéltek azt is, hogy ezekről az éjszakai kirándulásokról néha-néha daganatokat és kék foltokat is vitt haza, azonban, aki mégis védekezni akart, az a halál fia volt, még akkor is, ha szenátor volt. Az őrház, amelynek feladata volt a város nyugalmára felügyelni, ott állott a közelben, azonban az örök ilyen alkalmakkor kitűnően játszották a vakok és süketek szerepét.

A gyaloghíntók körül szinte hullámozott a tömeg; az emberek birkóztak egymással, vad-dostak maguk körül, egyik a másikat a földre rántotta és tapostak egymáson. *Atacius*ban megvillant a gondolat, hogy mindenekelőtt *Lygiát* és saját magát biztonságba helyezi, a többi pedig sorsára hagyja. Egy pillanat alatt kiragadta *Lygiát* a hintóból, karjára emelte őt és igyekezett vele a sötétségben eltűnni.

Azonban *Lygia* hangosan kiáltá: — *Ursus!* *Ursus!* — Fehér ruhában volt, tehát könnyen fölismérhette. *Atacius* a szabadon levő kezével igyekezett köpenyét ráborítani, a midőn hirtelen valami iszonyatos kapocs ragadta tarkón és egy óriási kőhöz hasonló romboló tömeg a fejére esett. Rögönt összeesett, mint *Jupiter* oltára előtt a bunkóval leütött ökrök.

A rabszolgák nagyrészt a földön hevertek, vagy menekültek, amennyiben a sötétben kiugró falak meg rejtőztek. A téren csak a közélemben összezuzott gyaloghíntó maradt. *Ursus* a *Sabura* irányában vitte *Lygiát*, kísérei pedig utána vonultak, azonban az uton lassanként minden irányban elszórádtak.
Vinicius háza előtt eközben összegyűltek a

szén. A talaj földtani összetétele *London* alatt olyan, amely valószínűleg teszi, hogy kőszentet tartalmaz, míg azonban némelyek azt hiszik, hogy óriási mennyiségű kőszentet bányászhatnak, mások úgy vélekednek, hogy a város talajával különböző részein csak elvétve itt-ott akadnának kőszentre. A vita mindenesetre érekes, de praktikus célja nincs, mert arra csak még sem gondol a brit tudós társaság, hogy Nagy-Britannia fővárosának például a közepén kőszénbányát nyissanak.

† Népszámlálás a növényvilágban. A brit tudós társaság növénytani szakosztályának elnöke, *Vines* professzor a napokban előadást tartott az eddig ismert növényfajok számáról és azok keletkezéséről. E számok megtekintésénél azonban figyelembe kell venni, hogy a növényfajok fogalma nyes szorosan körülhatárolva; a különböző növénytudósok egyes növény-csoportokat fajnak, mások ismét alfajnak tekintenek. Linné a tizenharmadik század második felében megállapított már kerek tízezer növényfajt, ezek közt mintegy ezer alacsonyabb rendű, kriptogám növényt. De a növénytan oly hatalmas lépésekben haladt előre, hogy már a tizenkilencedik század elején *Pearson* huszezer magasabb rendű növényfajt, *lanerogám* növényt határozott meg. A tizenkilencedik század végének növénytani ismeretei szerint pedig mind egy százhetvenöt ezer az ismert növényfajok száma, így például 10,523 faj virág, 7650 faj moha és 50,263 faj gomba meg moszat. Ezek a számok azt bizonyítják hogy újabb földterületek kutatása a növénytanra mily szélesítő befolyást gyakorolt. Azok a növénycsaládok, amelyek a geologia régebbi történetében magas kifejlődésükkel szerepeltek, ma már dekadenciában vannak, míg ellenben a jelenkor növényvilágát különösen a gombafajok túlsúlya jellemzi. *Vines* jogosnak tartja azt a feltevést, hogy a botanikusok még manapság is csak a felét sem ismerik a létező növényfajoknak; pedig mennyit bántottak annak idején *Linnét*, hogy képtelenül sok növényfajt állapított meg s azt is szemérem hányták, hogy beosztása száraz és erőszakolt.

† Cipők a szálloda-szobák előtt. *Heidenstam* svéd író egyik utirajzában a szállodák folyosóin tett éjjeli megfigyeléseit írja le. A férficipők ugyszólván kivétel nélkül a legpedánsabb rendben vannak a szobák ajtai elé állítva, de mióta szállodák egyáltalában léteznek a világon, — mondja az író — arra még sohasem volt eszt, hogy valaki egy pár női cipőt rendszeren odaállítva látott volna. Ide-oda dobálva hevernek a női cipők egy félméter távolságban s a svéd író le is vonja a következtetést, mely szerint a nő véletlenül rendeltetése ennek az oka. Ehhez az állításhoz már elege is sok szó jár, de meg érhető is a női cipők ide-odadobálása. Mert lefekvés előtt a nőtől csak nem kívánhatja *Heidenstam*, hogy hiányos öltözékében álljon ki a szoba ajtajába a cipelőköt

rabszolgák és tanácskozta. Nem mertek belépni. Rövid megbeszélés után a küzdelem színhelyére tértek vissza, ahol néhány holttestet találtak, közöttük *Atacius*-ét. Ez még mozgott, azonban egy erős rángás után ez is kinyujtózott és mozdulatlan maradt.

Felvették őt és visszatérve ismét megállottak a ház előtt. Ertsíteni kellett urukat a történetekről.

— Gulo tegye, suttogá néhány hang. Vér folyik az arcáról és az ur szereti őt. Gulot nem fenyegeti annyi veszély, mint bárki más.

A germán *Gulo*, egy öreg rabszolga, aki annak idején a kis *Vinicius* örzője volt, és akit ez anyjától, *Petronius* nővérétől örökölt, így szólt:

— Jól van, én fogom tudatni vele. Azonban menjünk mind be. Ne egyedül reám háruljon haragja.

Vinicius türelme már teljesen elfogyott. *Petronius* és *Chryzotemis* kinevették; ő azonban gyors léptekkel mérte végig az atriumot és egyre ismételte:

— Már itt lehetnének! — Már itt lehetnének!

Eléjük akart menni, de a többiek visszatartották.

E pillanatban az előcsarnokban hirtelen lármá keletkezett és az atriumban az összes rabszolgák egyszerre berohantak. Közvetlen a fal mellett megállottak, kezeiket ég felé emelték és így nyöszörögtek:

— Ók! oh! oh!

— *Vinicius* felugrott.— Hol van *Lygia*? — ordítá eltorzult arccal, borzasztó hangon.

— Oh! oh! oh!

Gulo vértől ázott arccal, reszkotve előlépett és siró hangon így felelt:

(Folytatása következik.)

rendeztetni, bizony azt a félig nyitott ajtón szokták kidobni, amíg ellenben a férfi az ő nemtörődömségével kényelmesen kiáll a lóköntösben a szálló korridorjára.

† **Színésznők életkora.** A napokban szó volt e helyen a francia drámaírók életkoráról. Most egy francia lap cikkei közül a jelenleg élő legidősebb francia színésznőkről. Bár a színésznő élete folytonos izgalommal jár és így idegemésztő, a sok öreg színésznő magas életkora úgy látszik megerősíti ezt, vagy legalább is azt bizonyítja, hogy a színésznő-idegek erősebbek és szívósabbak, mint más közönséges halandóéi. A korelnőke a francia színésznőknek: Elmée Douesgne, aki 92 éves. Sciraneek kisasszony, aki annak idején a nadrágszerepekben versenyen kívül állott, 93 esztendő. A Bordeauxban élő May asszony, aki egykor szintén nagyon sok francia főszerep csavarta el a fejét, 89 éves. Említésre méltók még az Opéra Comique egykori csillaga, Revilly asszony, aki 79 éves, továbbá Tranchart-Mirecourt asszony (91), Adèle Viviane (83), Angèle Bertin (82), Bousquet asszony (80), Pauline Boucher (82) és Durantin asszony (80). Itt csak a legidősebbeket említjük, akik már nem akarnak fiatalabbnak látszani, amit amolyan időségek igazán. Van olyan, aki még Mathusálemina korában is szeretné adni a fiatal. Így például Clairon asszony, a múlt tizenkilencedik század közepének ünnepelt énekesnője nemrégiben tanúnak volt valamely ügyben a törvényszékhez beidézve s a bíróság kérdése, hogy hány éves nagy naivan azt felelte, hogy: huszonkilenc — elmult. A bíróság előzőleg mosolygott és így vette be madame Clairon korát a jegyzőkönyvbe. A közelmúltban a legidősebb francia színésznők egyület akartak alapítani. A tervből nem lett semmi. Összevitték az alakuló közgyűlésre s amikor a legidősebbnek kellett volna az elnöki székét elfoglalnia: *legőregebb* természetesen — nem akadt. Nem is lett az együletből e miatt semmi.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Nro 36.554. Szülői beleegyezés alapján előbb is kérheti a soroztatását, ha fontos okai vannak reá. Az illetékes hadkiegészítő parancsnokságtól függ, hogy az ön által említett körülményt elég fontos oknak fogadják-e el. Igenlő esetben s katonai szolgálataira teljes alkalmatlannak való nyilatkoztatása után minden engedély nélkül megköszölhet. Ez azonban aligha fog megtörténni, mert az első sorozásnál csak a legutóbb esetekben mondják ki a teljes alkalmatlanságot.

Magyar-Egylet. A newyorki magyar egyület címe: Newyorki Magyar Egylet és Műkedvelő Társaság; Newyork, Second Ave Car 10 Str. o/o Ca'e Boulevard.

G. E. Moór. Nem ismerjük azokat az angol gyárakat névszerint.

Arad. Nemcsak megvívhat, de kötelessége is megvívni vele, különben könnyen veszélyeztetethető a tiszti kardbójót. (cv.)

Számogatlan előzetes 1. Az aranygyapjas rendet csak katolikus férfi kaphatja. Báró Bánffy Dezso pedig protestáns. 2. A rend összes tagjait itt fel nem sorolhatjuk, de megtalálhatjuk Magyarországi Tiszti Cim és Névtárának 36. és 37. lapján, amely segédkönyv minden közhivatásban megtalálható.

Sz. S. Önkéntesi jogának föltételei elismerését kérheti, ha kötelezi magát, hogy 1901. október 1-éig az érettségi bizonyítványt pótlólag bemutatja. Ha ezt nem teszi, októberben három évre kell bevonulnia.

Sión. 1. Jogvédelemmel pályázhatik, a kérvény a magyar államvasutak igazgatóságához intézendő. 2. Azok, akik a vasuti tanfolyamot is elvégezték, előnyvel bírnak.

H. F. Ó-Besse. Az állategészségügyi ügyosztály vezetője a földművelésügyi minisztériumban: Lestyánszky Sándor miniszteri tanácsos.

G. B. 1. Már régen életbe lépett. Nem törvény, hanem hadügyminiszteri rendelet intézkedik róla. 2. Katonai kiképzetésük után, ezredparancsnok hivatásukra azok, akiknek megfelelő előképzettségük van s kadévizsgát akarnak tenni, jelentkezzenek. A jelentkezők a kadévizsga tananyagával való előkészületre szabadságot kapnak s azután vizsgázhatnak. 3. Ha jól teszi le a vizsgát, hadapróci rangszáma szerint lép elő s esetleg egy-két év alatt tiszt lehet.

G. F. Most már nem lehet segíteni a bajon. Ezt a tanóvet bizony már elvesztette, hacsak a kereskedelmi miniszter kivételesen el nem rendeli a tanfolyamra való föltételét. Ha van egy országgyűlési képviselő jóakarója, próbálja meg a folyamodást az ő közbenjárásával. Talán sikerül.

Jogszigorú. Folyamodjék az illetékes hadkiegészítő parancsnoksághoz, hogy tanulmányaira való tekintettel sorozzák előbb a rendesnél. Joga ugyan nincs ezt követelni, de viszont a katonaságnak sincs oka, hogy a kérését, ha alaposan megokolatják, megtagadja. Mindenestre legyen gondja reá, hogy folyamodásához az összes szükséges okmányok mellékeltesse.

Lucy. A Peau d'Espagne nehéz, kábító illatot terjeszt. Sokkal kelemesebb, diszkrétebb a rezeda, a gyöngyvirág, Ylang-Ylang, vagy a széna-parfüm.

Gertenyes. 1. Képes levelező-lapokat minden budapesti papírkereskedésben, sőt dohányüzletekben is kaphat. Árak különféle. 2. Nefejeits (emlékversek) ára 2 kor. 40 fillér. Megrendelheti a *Budapesti Napló* kiadóhivatalánál.

Viktor. Szigetvár. Mezarthim — Kempelen Farkas honvédfőhadnagy.

Hivatalnok 87. 1. Igen, kigyógyítható. 2. Forduljon dr. Nagy Alberthez (IV. Múzeum-körút 15.) 3. Könyvből nem gyógyíthatja magát, azért ílyet nem is ajánljuk.

L. M. Budapest. Múltóztassék ezt annak az államnak a belügyi hatóságaitól megtudakolni, amelynek kötelessége belépni kívánkozik. Mi csak nem fogunk önnek tanácsot adni, hogy miképpen tegye le magyar állampolgárságát.

Egy előzetes. Szívesen válaszolnánk kérdésére, de a kérdésben foglalt név oly homályosan van írva, hogy nem tuduk kibetízni.

1900. Munkácsy. „Honfoglalás” című képe a magyar állam tulajdona. Most a főrendiház üléstermét díszíti.

D. A. 1. Október végéig kell a flumei tengerészeti akadémia három éves tanfolyamát. 2. Még ha érettségije van is, az akadémia el kell végeznie. 3. Az akadémia igazgatóságához kell folyamodni. 4. Föltételek: betöltött 14. életév, testi alkalmatlanság, négy középiskola, föltételi vizsgálat.

Nagybocskereki előzetes. Múltóztassék az ügy megsürgötésére a Névmagyarosító Társaságot (Budapest, I. Attila-utca 137.) megkérni, az ingyen teszi meg a szükséges lépéseket Magyar nevét pedig az engedély megérkezéig ne használja, mert az törvénybe ütköző dolog.

G. S. orvostanhallgató. A kéredezett zsidó vallású.

K. A. Bemutathatja a kereskedelmi minisztériumban is, a budapesti rendőrség központjában is. Első esetben egyenesen a miniszterhez forduljon, folyamodás után.

Ametiszt. Berecz Antal felső leányiskolai igazgató Budapest, V. Vallás- és közoktatásügyi minisztérium, VI/b. ügyosztály.

Gődöllői régi előzetes. S. P. lakása: VII, Csömöri-ut 87.

B. D. Dr. Havas Adolf IV., Mária Valéria-utca 7., dr. Róna Samu VI., Andrassy-ut 23., dr. Török Lajos V., Alkotmány-utca 7.

L. B. Rima-Szécs. Magyar Leányok Kapja, szerkeszti Tutek Anna, kiadóhivatal: VI, Andrassy-ut 10. Bármikor előfizethető reá.

B. B. K. 36. Ha az illetőnek iparengedélye van, nem tehet ellene semmit.

F. M. Nagy-Kanizsa. Az a művésznő családi neve. Csáládja pedig a Jászszágból való s magyar nemességgel bír.

Egy előzetes. Van s mint a nóta is mondja, Mariskának hívják.

Ujono. Azt csak a bevonuláskor fogja megtudni, még pedig az ezredparancsnokságtól.

143.334. sz. előzetes. Igen, köteles a kultuszadót fizetni.

138.794. sz. előzetes. Irjon Politzer Zsigmond antikvárusnak (IV. Egyetem-tér), az ingyen megküldi önk az egyetem tanrendjét.

H. K. Fiume. Kérdésére már válaszoltunk, tessék a *Budapesti Napló* legutóbbi számai közt utánanézni.

S. M. Szolnok. Akkor tegyen valamelyes virágdíszit a hajába.

H. A. Budapest. Mosogassa minél többször langyos vízzel, jó házi szappannal és használjon finom glicerin-krémet minden este lefekvéskor.

Kolostor. Mindenekelőtt át kell térnie a katolikus vallásra. Azután jelentkezzen bármely apácakolostor főnöknőjénél. Pénzre nincs szüksége.

H. M. Szeben. Nem ajánljuk, mert csak „amolyan” biz az.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar- és kereskedelem.

Kamarai titkárok értekezlete. Az ipar- és kereskedelmi kamarák titkárai ma délután a kereskedelmi minisztérium tanácskozó termében országos értekezletre gyűltek össze, melyen *Szerényi József* miniszteri tanácsos elnökölt. Az értekezleten a szeptember 11-iki napirendről lemaradt kamarai választási

A rádzsza nyaklánc

— REGÉNY —

Írta: RUDYARD KIPLING

(64)

Ketty, s átnyujtva Tarvinnak naplóját, megmutatta azt a helyet, ahol a mult hetekben előfordult két „majun”-eset tüneteit pontosan följegyezte.

Tarvin a bajuszát rágva olvasta a dolgot, aztán firkészesen nézett Kettyre. — Igen — mondotta jelentősen intve a fejével — ez így van. Sitabhai?

— Ki más merésznél ezt? — felelte Ketty szenvedélyesen.

— Tudom. Tudom. De hát hogy férközhessünk hozzá, hogy vessünk véget ennek a dolognak?

— A maharádzsának meg kell tudni az igazat — jelentette ki Ketty határozottan.

Tarvin megragadta Ketty kezét.

— Helyes. Majd megpróbálom magam. De tudod, hogy valami bizonyítékunk még a legesélyesebb árnyéka sincs a kezben.

— Kell, hogy higgyen neked. Gondolj a gyermekre és próbáld meg. Most hozzá kell mennem.

Némán lovagoltak vissza együtt a misszió házához. Tarvin felháborodása, hogy Ketty ilyen utálatos dologba lesz bele keveredve. csaknem újra Ketty ellen való indulattá alakult át, de a beteg gyermek megpillantására minden harag elröpült a szívéből. Csaknem annyira elgyöngyült, hogy a fejét sem emelhette, feküdt a gyermek a misszió ház egyik ágyán. Estesné, aki éppen orvosságot adott neki, fölkel, röviden beszámolt és a maga dolgára ment megint. Egyetlen muszling volt minden, amit a fiu viselt, de a kardja és drágakövekkel kirakott öve keresztbe feküdt a lábán.

— Szalaam Tarvin Száhib — dűnyögte gyöngye hangon — nagyon sajnálom, hogy beteg voltam.

Tarvin gyöngéden ráhajolt.

— Csak ne erőltess meg magadát a beszélgetéssel kicsikém!

— Hiszen most már megint jól érzem ma-

gamat... Nemsokára megint kilovagolunk együtt Tarvin Száhib...

— Nagyon rosszul voltál kis ember?

— Nem tudom. Csak homályosan emlékszem mindenre. A palotában voltam... nevettem a táncosnőkn... azután összeroskadtam. Nem tudom, mi történt azután és hogyan kerültem ide...

Mohón itta a hűs italt, amelyet Ketty nyújtott oda neki, majd a vánkorsa hanyatlott vissza a feje, s egyik viaszárga kezesekéjével a karján babrált. Ketty letérdelt az ágyhoz, s karját a vánkora alá toltta, hogy a gyermek fejét támogassa. Tarvin arra gondolt, hogy soha eléggé nem méltányolta még, mennyi szépség van ennek a lánynak jószágos, okos, becsületes arcában. Termete lágyabb vonalakat vett fel, csukott ajka megremegett, s nedves szeméből a szeretőnek olyan sugara világlott ki, amelyet Tarvin soha nála még nem látott.

— Jöjj erre az oldalra — hagyta meg Tarvinnak a kis beteg, indos szokás szerint kívánságát gyöngye ujjacsainak gyöngyösszehúzásánál és kinyújtásával kiegészítve.

Engedelmeskedve térdelt le Tarvin az ágy tulsó oldalán.

— Így ni, most én vagyok a király és ti vagytok az udvarom.

Ketty dallamosan nevetett, tele gyönyörűséggel, hogy a fiu olyan hamarosan magához tér. Tarvin szintén a vánkora alá toltta a kezét, amely találkozott kezével és erősen megfogta azt.

Az ajtó függönye nesztelenül megnyílt. Estesné akarta kissé megnézni a betegot, de amit látott, az arra birta, hogy halkán visszavonuljon. Csodálkozni nem igen csodálkozott rajta, hiszen már Tarvin első látogatása alkalmával megvolt a maga véleménye a dologról.

(Folytatása következik.)

*) A virágzás idejében lefosztott kenderlevelekből (Indiában: behaug, vagy siddi mámorító italt készítenek, amelynek neve majun.

Sorsjegyek.

Table with 3 columns: Item name, Price, and another price. Includes items like 'Bécsvárosi nyér', 'Budavári sorsjegy', etc.

Pénznekem és váltók.

Table with 3 columns: Item name, Price, and another price. Includes items like 'Magyar vagy osztrák arany', '20 frankos arany', etc.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 43.-46.- korona, vörös idei 63.-66.- korona, vörös erdélyi ... korona, vörös bánásgyi ... korona, középszemű ... korona, nagyszemű ... korona. Disznósír: budapesti: 61.-61.50 korona, vidéki ... korona. Táblaszalonna: légszáritott vidéki ... korona, városi 4 darabos 52.50-53.- korona, 8 darabos 54.-55.- korona, süstitől ... korona. Szilva: boszniai, szokás szerint minőség ... korona 120 darabos ... korona, 100 darabos ... korona, 85 darabos ... korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség ... korona, 100 darabos ... korona, 85 darabos ... korona. Szilvaiz: szlovániai ... korona, szerbiai 18.-18.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

Az előzősde várakozó magatartásban, de nyugodtan folyt.

Déli tőzsde valamivel gyöngébb, külföldre.

Zárlat üzletlenül, bányádt. Berlini magánhisz. konto 4 1/2%.

Bécs, szeptember 28. (Magyar értékek zárlata.) 4 1/2%-os aranyárjárdék 114.-. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 141.75. Magyar vasúti kölcsön ezüsten 97.50. Magyar keleti vasúti állami kötvény 116.50. Magyar leszámító- és pénzváltóbank 433.-. Rimamurányi vasút részvény 530.-. Magyar koronaárjárdék 90.65. 4 1/2%-os magyar földterem. kötvény 89.50. Magyar hitelbank részvény 662.-. Magyar nyeregyeni kölcsön sorsjegy 163.25. Kassa-oderbergi vasúti részvény 350.-. Magyar kereskedelmi bank 2558.

Bécs, szept. 28. (Osztrák értékek zárlata.) 4 1/2%-os papírjárdék 96.95. 4 1/2%-os osztr. aranyárjárdék 115.-. 1890-iki sorsjegy 132.-. Osztrák hitelsorsjegy 390.-. Angol-osztrák bank 273.-. Bécsi bankgyűlés 485.-. Osztrák-magyar bank 1706. Déli vasút 109.50. Dunagőzhajózási részvény 766.-. Dohányrészvény 296.-. Császári és királyi arany 11.46. Német bankváltók 118.32. 4 1/2%-os ezüst járdék 96.70. Osztrák koronaárjárdék 97.20. 1864-iki sorsjegy 195.-. Osztrák hitelintézet részvény 847.-. Unionbank 545.-. Osztrák Länderbank 412.-. Osztrák-magyar államvasút 661.75. Elbavölgyi vasút 458.50. Alpesi bányarészvény 454.-. 20 frankos arany 19.29. Londoni váltóár 242.10. Bécsi Tramway Litt A. 271.-. Bécsi Tramway Litt B. 267.-. Lipót kohó 390.-. Az irányzat gyenge.

Bécs, szept. 28. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 677.-. Magyar hitelrészvény 647.-. Angol-Osztrák bank 173.-. Bécsi bank-egyesület 485.-. Union bank 545.-. Länderbank 430.-. Osztrák-magyar államvasút részvény 628.-. Lombard ... Elbavölgyi vasút 461.-. Északnyugati vasút részvény 450.-. Dohányrészvény 296.-. Rimamurányi vasúti 630.-. Alpesi bányarészvény 445.50. Májusi járdék 97.10. Magyar koronaárjárdék 0.54. Török sorsjegyek 105.-. Német birodalmi márká 118.40. Napoleon d'or 19.31.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, szeptember 28. (Tőzsdei tudósítás.) A tőzsdei forgalom első részében szilárdabb volt a magatartás javult amerikai árfolyamokra, melyeket az amerikai szénbányász-trájk mielőbbi megszüntetésének reménye idézett elő. A bányapiacban a Siegerländer nyersvas-szindikátus meghozott szabaddá tett impulzust. Bankok is javultak. Később érkezett hírek ellentmondottak annak a nézetnek, hogy az amerikai szátrajk befajedezése közelébb várható; ennek következtében az irányzat általában gyöngült. Nevezetesen vasutak és értékek gyöngültek. Lübecki 2 1/2% transvaalvasut 4 1/2%-kal csökkent. Hitelrészvények Bécsre emelkedtek. Zárlat után bankok és bányarészvények megszilárdultak. Magánleszámtózási kamattól 4 1/2%.

Berlin, szeptember 28. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjárdék ... 4 1/2%-os osztrák aranyárjárdék 97.-. Elbavölgyi vasút ... Magyar koronaárjárdék 90.25. Osztrák-magyar Államvasút 141.-. Kassa-oderbergi vasút ... Bécsi váltóár 84.30. Magyar vasúti beruházási kölcsön 101.25. Alpesi bányarészvény ... Disconto-Commandit 167.75. Általános villamosági Edison 203.-. Gelsenkircheni 189.75. Laura-kohó 199.50. 4 1/2%-os ezüstjárdék ... 4 1/2%-os magyar aranyárjárdék 95.10. Osztrák hitelrészvény 201.60. Déli vasút 25.10. Károly Lajos vasút ... Orosz bankjegyek 216.05. 4 1/2%-os új orosz kölcsön 95.80. Török dohányrészvény ... Osztrák járdék 93.75. Magyar hitelbank ... Dynamit Trust 148.50. Harpeni 176.00. Az irányzat szilárd.

Berlin, szeptember 28. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4 1/2%-os magyar aranyárjárdék 95.10. Magyar koronaárjárdék 90.25. Osztrák hitelrészvény 202.90. Osztrák-magyar államvasút 141.40. Déli vasút 25.-. Északnyugati vasút 114.17. Elbavölgyi vasút 115.59. Orosz bankjegy közpénz 216.35. Buschtheuerradi 268.-. Orosz bankjegy 216.-. (Último.) Lombard ...

Hamburg, szeptember 28. (Zárlat.) 4 1/2%-os ezüstjárdék 95.90. 1860. sorsjegy 132.75. Déli vasút 25.10. 4 1/2%-os osztrák aranyárjárdék 97.50. Osztrák hitelrészvény 201.60. Osztrák-magyar államvasút 140.75. Olasz járdék 93.50. 4 1/2%-os magyar aranyárjárdék 95.30. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, szeptember 28. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjárdék ... 4 1/2%-os osztrák aranyárjárdék 96.90. Magyar koronaárjárdék 90.05. Osztrák-magyar bank 121.30. Déli vasút 25.50. Elbavölgyi vasút ... Londoni váltóár 207.47. Bécsi bankgyűlés 122.50. Villamos részvény 125.90. 3 1/2%-os magyar aranykölcsön 77.30. 4 1/2%-os ezüstjárdék 96.-. 4 1/2%-os magyar aranyárjárdék 95.25. Osztrák hitelrészvény 202.-. Osztrák-magyar államvasút 140.90. Északnyugati vasút ... Bécsi váltóár 843.75. Párisi váltóár 813.25. Unionbank ... Alpesi bányarészvény 233.-. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, szeptember 28. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Arfolyamok januárja. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 203.50 Osztrák-magyar államvasút ... Déli vasút 25.-. Osztrák aranyárjárdék ... Olasz járdék ... Laura-kohó 191.40. Harpeni 176.50. Discont ... Alpesi ... Bécsi bankgyűlés ... Az irányzat csendes.

Páris, szeptember 28. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasút 704.-. 4 1/2%-os osztrák aranyárjárdék 98.-. Osztrák Länderbank ... 3 1/2%-os francia járdék 99.75. Ottomanbank 535.-. 3 1/2%-os francia járdék 101.95. Alpesi bányarészvény ... Déli vasút ... 4 1/2%-os magyar aranyárjárdék 96.95. Párisi bankrészvény 1083. Olasz járdék 93.15. Francia törleszt. járdék 99.80. Osztrák földhitelintézet részvény 1210.-. Török dohányrészvény 324.-. Az irányzat bágyadt.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Szeptember 28. A sertésüzlet irányzata csendes. A) Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronkint 400 kilogramm felüli súlyban) ... filigrig. Oreg közep (páronkint 300-340 kilogramm terjedő súlyban) ... filigrig. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) 97-98- filigrig. Fialat közep (páronkint 251-320 kilogramm való súlyban 97-98- filigrig. Fialat könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) 98-99- filigrig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogramm felüli súlyban) 96-97- filigrig. Közep (páronkint 240-260 kilogramm súlyban) 95-96 filigrig. Könnyű (páronkint 260 kilogramm terjedő súlyban) 93-95- filigrig. III. Romániai: Nehéz páronkint 320 kilogramm felüli súlyban ... filigrig. Közep (páronkint 250-320 kilogramm terjedő súlyban) ... filigrig. Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) ... filigrig. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) ... filigrig. Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) ... filigrig. V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogramm felüli súlyban) 94-95- filigrig. Közep (páronkint 240-260 kilogramm terjedő súlyban) 94-95- filigrig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 93-95 filigrig.

Sertéslelészám a 1900. szeptember 26. napján volt készlet 37.723 drb. - 1900. szeptember 27. napján felhajtott 690 darab. 1900. szeptember 27. napján elszállított 514 darab. 1900. szeptember 28. napjára maradt készletben 37.902 darab.

Vizállás.

Table with columns for location, date, and water level measurement. Includes locations like Inn, Dunna, Morva, Vág, Kába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Latorca, Laborca, Ung.

Időjelzés.

- Az Országos Meteorologiai Intézet hivatalos jelentése. -

Budapest, szeptember 28.

A légnomás maximuma Dél-Oroszország felé került, minimuma pedig megmaradt a Bottini-öböl táján. Egy sekély depresszió az Északi-tengeren és egy másodlagos maximum delnyugaton ismerhető fel.

Az európai időjárás általában igen enyhe, a kontinens délkeleti felé száraz, nyugaton és északon esőre hajló. Hazánkban a hőmérséklet napközben sok helyütt 25 C fok fölé emelkedett; az ég jobbra felhőtlen.

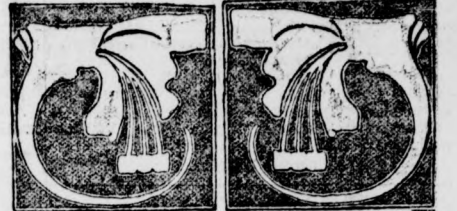
Küldés: Igen enyhe idő várható szórványosan - inkább csak az ország nyugoti részén - esővel.

Kivonat a hivatalos lapból.

- Szeptember 28. -

Közevessék és áthelyezések. A belügyminiszter az országos levéltárhoz Tagányi Károly alleveitárnokot levéltárnokká, Pettő Béla és dr. Komáromy András országos levéltári fogalmazókat alleveitárnokká nevezte ki. A valdás- és közoktatásügyi miniszter Medzhirszky Marjitt torda-turi és Farkas Róza felső-turkeski állami elemi iskolai tanítóknak kölcsönösen, Hodrea György peccsenekai községi iskolai tanítóit pedig eddigi minőségében, a morúli községi elemi iskolához helyezte át. A pécsi kir. itéletábla elnöke Bubics Károly tamási lakos vezétt joghallgatót a pécsi kir. itéletábla kerületébe dijas joggyakorokká, a pécsi kir. főügyész pedig a szegárdi kir. ügyészséghez irnokká Nemes Sándor dárdai kir. járársbírósi irnokot, a sepsi-szent-györgyi m. kir. pénzügyigazgatóság Zájzon Lajos érettségi vizsgátt tett uzoni lakost a sepsi-szent-györgyi m. kir. adóhivatalhoz díjtalan adóhivatali gyakorokká nevezte ki. Némoggyarostások. A belügyminiszter megengedte, hogy

Elkán Adolf pincheily lakos Elekre, kiskoru Friedman József nagykamarási lakos Faragóra, Muresan Simon zsupannek segédjegyző Matosira, Hóse Imre fő- és székvárosi m. kir. államrendőr Húvőre, kiskoru Witzl Ferenc és Witzl Janos aradi lakosok Barnára, kiskoru Schwartz Jenő abonyi lakos Jászra, kiskoru Grünbaum Jakab békés-csabai lakos Gellőre, kiskoru Janoschik Julia székesfehérvári lakos Tóthra, kiskoru Krensis János Lipót budapesti lakos Pongráczra, kiskoru Fuchs Vilmos ceglédi lakos Forgácsra valóztathassa vezetéknevét.

AZ IPAROS KÖNYVTÁRA

Mánsejg az iparos embernek is, legyen bármí a foglalkozása, a korral mel haladnia. Találmanyat és technikai vírányokat igen nagy haszonnal aknázzák ki a fejletlenek írók ten s hogyha az iparos ember a maga szakmájába vágo dolgozt nem ismeri és nem értesítik, bizony nem bír megadni, de még kevésbé versenyezni! Tanuljon és olvasgasson tehát minden iparos, amennyire ideje és ereje engedi, jó szaklgyekből.

- Dr. VÁLI B. Iparunk újr-ébredése kor. -60
MOSDÓSY Imre. Művészet az iparban kor. -60
Dr. PECHIÁNY Adolf. Iparos-Káté. kor. -60
GYÖRGY Aladár. Magyarország vidéki városai ipari szempontból ... kor. -60
MUDRÓN Y Soma. A munka szerepe a közgazdaságban ... kor. -60
Huzdos olvasmányok. Irták: Benedek Elek, dr. Matlekovics Sándor, Rakosi Jenő, dr. Váczy Janos, Strausz Adolf, dr. Hanó Vilmos, dr. Saterényi Hugo, Straub Sándor, dr. Kunos Jenőcs, dr. Sajo Károly, Gaul Károly, György Aladár, dr. Ráth Zoltán, Nagy Gyula, Robonyi Géza. (Iparosok olvasótára. II. évfolyam, 3-4. szám) ... kor. 1-20
Huzdos olvasmányok. Irták: Szathmáry Gy., Malotkay Sándor, dr. Hanó Vilmos, dr. Farkas Jenő, dr. Sajo Károly, Gaul Károly, dr. Schmierer Gyula, Benedek Elek, dr. Márki Sándor és Strausz Adolf. (Iparosok olvasótára. III. évf., 5-6. szám) ... kor. 1-20
Huzdos olvasmányok. Irták: dr. Saterényi Hugo, György Aladár, dr. Ferenczi Zoltán, dr. Hanó Vilmos, dr. Schmierer Gyula, Straub Sándor és Zulausky Andor. (Iparosok Olvasótára. III. évfolyam, 9-10. szám) ... kor. 1-20
Huzdos olvasmányok. Irták: dr. Márki Sándor, Eötvös Béla, Hédvigi Keresó, Hármann Ödön, dr. Sajo Károly, dr. Hanó Vilmos, Jánó Lajos, Helen Ervin, Zulausky Andor és Valentiny György. (Iparosok Olvasótára. IV. évfolyam, 9-10. szám) ... kor. 1-20
Huzdos olvasmányok. Irták: Csathó Imre, Panto János, dr. Kertész Kálmán, Valentiny György, Perjesy Lajos, Zulausky Andor, Cserny Gyula, János Lajos. (Iparosok Olvasótára. V. évfolyam, 7-8. szám) ... kor. 1-20
CSIZIK Gy. A művészetek történetéből -60
CSIZIK Gyula. Az ipar története kor. -60
DR. HÁNKÓ V. Az iparos kinéscsönyve -60
STRATZUSZ Adolf. A párisi világkiállítás ismertetése. Képekkel ... kor. 1-60
VÁRDALI Sándor. - Rajzmaték ipariskolák számára és magánhasználatra. - 5 füzetben, 118 lappal. Ára ... kor. 2-40
VILÓSY Lipót. Módszeres szabadkézi rajzmaték az ipariskolák általános rajzmatéktanulmányi számára. 45 tábla ... kor. 2-40
BALLÓ Ede. Stilszerű rajzmaték gyűjteménye ... kor. 3-

Mind ezek a könyvek sok képpel magyarázzák az amúgy is könnyen érthető leírásokat. Nem szabad ezeket egy jóvalvaló iparos házából sok hiányozni! Eleg olcsók is, alhoz, hogy a kevésbé módos iparos is megteherhesse lassankint valamennyit.

KAPHATÓK LAMPEL RÓBERT

(WODIANER F. és FIAI) csász. és kir. udvari Kőnyveskereskedésnek hivatalában, BUDAPEST, Pest, Andrássy-ut 21.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAPPAN PAPPAN PAPPAN

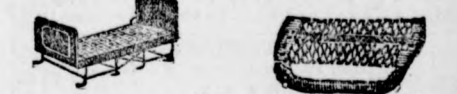

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like '1 öszszehajtható vaságy', '1 angoli szőnyeg', '1 lengyelirli matrac', etc.

GICHNER JANOS és TÁRSA
paplan, matrac és kárpitosaru gyárocsk, szőnyeg, függöny, ágy-és asztalterítő stb. nagy val asztalban.
Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. szám.
Arjegyzőket kivanatig ingyen és bormenoze kiütödn.
Nem telesz árakat kiemelődnk, vagy a péntsi visszajaduk

Alapított 1837. Alapított 1837.

Állandó nagy butor-kiállítás.

Kizárólag csak magyar műipartermékek, melyeknek valódiságért kezességünk, ugyszintén saját készítményű kárpított butorainkat a n. é. butorvásárló közönség b. figyelmébe ajánljuk. Dus válaezték található szilárd és modern stíli háló-, ebédlő-, férfi-szoba és szalon-berendezésekből, valamint bármely egyes butor darabokból, a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, minden versenyt fölülmuló olcsó árakon. Kérjük az igen t. közönséget saját érdekében, ezen kedvező alkalom fölhasználását és szükséges butor darabjait nálunk beszerezni. Hazafias tisztelettel

PATYI TESTVÉREK kizárólag csak VIII., Kerepesi-ut 9a. Pannónia-szálló mellett.

Nagy butor-album 1 korona beküldése mellett levéljegyekben bérmentve.

Hotter diätetikus állatgyógyászati praeparatumai, az ujkor legkiválóbbjai.

Hotter sertéspora
I. és II. szám.

Legjobb diätetikus szor az étkezd, tehát a sertések hizásának előmozdításához, orbáncán különösen bevált. A II. szám hasmenésnél használandó.

Agrii-táppor
lovaknak és szarvasmarháknak.
I csomag 80 kr.

Kitűnő pótlék az abrakhoz, hogy az állat egészséges és erős maradjon, vese-, máj-, hólyag- és idegbajoknál használandó.

Hotter-treninásüvedja, mosóvíz lovaknak és szarvasmarháknak I üveg 1 frt 20 kr. Az inak és izmok a legmagasabb korig is friss erőben tartja, az állat, bedörzsölések után, a legerősebb munkát és treningt kiálja. Megegésztésekből származó bajoknál mint búsánál, rheumánál és merevségnél is meglepő eredménnyel használható.

Hotter aszorbiniolja, kozm. mosóvíz lovaknak, 1/4 üveg 6 frt. 1/2 üveg 3 frt 50 kr. Eltávolít mindenféle károsítást, anélkül, hogy a szőr elpusztulna. Erőst megerősít és gyenge inak, eltávolít és elpusztít az izmokról minden butyokot és megerősít minden gyuladást; különösen bevált egysz. csatlóknál, gumónál, vastag térdknél, eltávolít butyokot a inakról, vastag bokát, daganatot, a hol szor fellépnek. Elmulik a térd remegése, és gyógyít mindenféle zúródást.

Főraktár: Apotheke „zum heil. Josef“, Wien XII/2, Schönbrunnerstrasse 134/K. — Főraktár Budapesten Dr. Fudár Emil városi gyógyszerára IV., Városház-tér. Dr. Egger Leo és Egger J. Nádor gyógyszerár VI., Váci-körút 17. és Török J. gyógyszerára Budapest, Király-utca 12. sz. — Raktárak a legtöbb gyógyszerár és droguériában. — A védjegyre ügyelni tessék.

Értesítés.

Bátorkodunk a n. é. butorvásárló közönség figyelmét azon tényre felhívni, miszerint a nyáron át, az őszi szezonra való tekintettel, saját asztalos- és kárpitos-műhelyeinkben készült, a lehető legszolidabb kivitelű és minden stílyben butorokkal dusan szereltük fel raktárunkat, s az most a legutósbabb árakon áll a n. é. butorvásárló közönség rendelkezésére. Tisztelettel

Sárkány és Schütz

kárpitosek és díszítők
Budapest, VII., Erzsébet-körút 12, a New-York kávéház átellenében.

Polgár Sándor
m. kir. szab. nyest orvosi műt. és kőműves

BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körút 50. sz.
Ajánlja dusan felszerelt raktárát, átglyárt mányu orvos-sebész és betegpolási tárgyakban.

Saját tulajmánya, m. k. szabadalmaz. Polgár-féle **sérvkötő,** haskötő, górcsér elleni gumiharisnya, orthopaediai készülékek, műlábak, tezet stb.

Válódí francia különlegességek F. Bergerand fils párisi gyárától.

Megállj magyar

és bámulj, mire képes Magyarorszag legnagyobb cipőgyára. Minden nálam vásárolt cipő tartósságáért 6 havi felelősséget vállalok, időfelüti elszakadás esetén ingyen megcsinálom.

10 frton fölül megrendelés franko küldötök.

FÉRFICIPŐ:

Vikszcipő egy dból ... 3.-
Vikszcipő, botelés, elegáns, fényese tisztítható 3.30
Fűzőcipő, lagrin, vikszcipő botelést, elegáns ... 3.30
Dívtos színi világszép nőtté bagaria fűző v. dugos cipő 4.-
Szarvasbőr színi lábáknak 4.50
Legf. szalon lak fűzős cipő 4.-

NŐI CIPŐ:

Legfinomabb zergébőr dugoscipő ... 3.-
Legfin. zergébőr fűzős cipő 3.30
Dívtos színi világszép nőtté bagaria fűzős cipő 3.30
Ehelasztrogoscipő selyemcuccgal, fél ránkás talppal 2.40
Dívtos színi bagar. fűző cipő 2.-
Laek, kivágtott kimenő cipő 2.-

Több száz ábrával ellátott árjegyzéket ingyen, bérmentve küldöm. — Vidéki megrendelésnél legfontosabb és lelkiesítőrekes kiküldés.

Nem tekvés esetén kiscserélek vagy a pénzt visszaadom Mértéknek elegendő a lábtalpap egy papírlapra való lerajzolás.

AGULÁR DÁVID fia BUDAPEST, Deák-tér 6. sz.

Titkos betegségek

gyógyítására a specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján

Dr. FABINYI J.

v. kórházi orvos, specialista

gyógyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: húgyósfolyást, hólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilist, ennek következményeit, makacs borbajokat és az önfertőzésből támadt idegbetegségeket.

Meglepő az eredmény fertül gyengeségnél (impotentia) egy fiatal, mint öregebb egyéneknél. Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz; kívánatlag gyógyszerek.

Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz., (Dohány-utca sarok, I. emelet).
Bejárát a lépcsőnél. Külön várótermék.
Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonarövisi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

DR. KAJDACSÝ,

v. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapiai rendelő intézete
Budapest, Váci-körút 4. sz. I. em.

A leghanyagoltabb húgyósfolyásokat, legsúlyosabb húgyhólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilist, az önfertőzéstés utóbbjait

Elgyengült férfierőt
az orvosi világ által legujjabban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerű

Electro-Massage
vagy **Psychrophor**

által, magámléseket, nőknél fehérőlyást befokendezés nélkül, a legmakacsabb borbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hágerinebajokat gyógyít a legujabba gyógy mód szerint alapon és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig
Nőknek úgy mint férfiaknak külön be és kijárát Külön várótermék.

Levelekre díjtalanul azonnal választolotok; esetleg gyógyszerokról is gondoskodva lesz.

73494/1900. sz.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

A bodrogh-monostorszeghi dunai partbiztosítás folytatólagos helyreállításának a f. évben teljesítendő munkálatánál

570 köbméter földkiásásának
16350 köbméter I. oszt. kőhányási kőanyag szállítása és tervszerű kőpitésének
31610 köbméter II. oszt. kőanyag szállításának és beépítésének

vállalati uton való biztosítása céljából

f. évi október hó 5-én d. e. 10 órakor

a zombori m. kir. folyammérnöki hivatal helyiségében zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A szabályszerűen kiállított ajánlatok, melyekhez az ajánlati összeg 5%-ának valamely m. kir. adóhivatalnál bnatpénz gyanánt történi letételét igazoló elismervény csatolandó, a jelzett napon és időpontig a zombori m. kir. folyammérnöki hivatalhoz nyujtandók be.

A vállalatot szabályozó tervek, általános és részletes feltételek, a szerződési és ajánlati minták, valamint egyéb tájékoztató adatok a zombori m. kir. folyammérnöki hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők, a hol az ajánlati minták is megszerzethetők.

Zombor, 1900. évi szeptember hó 26-án.

M. kir. folyammérnöki hivatal.

NEW-YORK

ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

Alakult 1845-ben.

Az összes nyeremények a biztosítottak tulajdonát képezik.

Kivonat az 1899. évi üzleti jelentésből:

Aktívák összege	1 milliárd 166 millió korona
Évi bevétel	258 " "
1899-ben a biztosítottaknak kifizetett	109 " "
1899-ben kötött új üzletek összege	998 " "
Tiszta fölösleg 1899. végén	204 " "

Az 1899-ben a biztosítottaknak kifizetett nyereményosalékok összege **14 millió koronára rugott.**

A New-York a művelt világ összes országában bír fiókokkal.
A New-York kötvénye megtámadhatatlan a kiállítás napjától fogva.

Referenciák Magyarországon:

Magyar Általános Hitelbank.
Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.
Magyarországi vezérigazgatóság:
Budapest, Erzsébet-körút 9—11., New-York palota.

3251. szám. 1900.

Bükkfaeladási hirdetmény.

Melynél fogva közhírré tétetik, hogy a dubrinicsi erdőgazdnoksághoz tartozó és Nagy-Berezna község határában fekvő „Urlyra” nevű erdő részben talpa termelése után visszamaradt álló, tető és hulladékfából előállítható, mintegy 30.000 (harmincezer) köbméter hasab, vegyes és dorongfa ürme-renként 66 (hatvanhat) fillérenyi átlag tőár, mint kikiáltási ár mellett

folyó évi október hó 4-én

zárt ajánlati tárgyalás útján el fog adatni.

Versenyzők értesítetnek, hogy az árverési és szerződési feltételeket ezen főerdőhivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetik s kellően bélyegzett és 300 (háromszáz) korona bnatpénzzel ellátott írásbeli ajánlataikat fenti határnap déli 11 óráig alulírott főerdőhivatalnál nyujtsák be, mert később érkezendő ajánlatok utóajánlatoknak tekintetvén, nem fognak elfogadtatni.

Ungvárt, 1900. évi szeptember hó 19-én.

M. kir. főerdőhivatal.

ANTISEPTIKUS

Hölgy-óvszer

Rég elismert és hatásában biztos, feleslegessé tesz mindennemű gyöngédtelen gummi és spongya cikket, 1 doboz (12 db) pontos használati utasítással 3 korona. — 3 kor. 50 fill. előleges beküldése mellett bérmentve. Gyors és dískért szétküldés. Kapható a fentálónál: **László József** gyógyszerész, Maros-Ujvár Erdély. Budapestén: **Török József** gyógyszerész, Király-utca 12. és **Kerpel V.** gyógyszerész, Lipót-körút 28.

Minden szó egyszeri beiktatása nonpareille betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadónival: József-kürt 18. szám.

Levélbeli tudakozódásra ingyen adunk fevilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozódásoknál a hirdetés számát a kiadónival mindig közölni kell.

Hirdessen mindenki mindent.

Hirdessen mindenki mindent.

Hirdessen mindenki mindent.

Olcson vásárolni mindent Drágán eladni mindent

Alkalmazást kapni Munkaerőt találni

Potom pénzen veheti most már mindenki hasznát a nyilvánosság, mert előtörtek a hirdetés bélyegek.

Például: Ez a hirdetés csak 20 fillérbe kerül:

Keresek ócska konzóttükröt. Fejér, József-u. 9.

Ez 28 fillérbe: Olcsón kínálók jó konzervált varrógépet. Zimmermann, Váci-ut. 117.

Ez 32 fillérbe: 12 olesó nádszékét veszek. Schwarz, Nádasz-telep-utca 12.

Ez is 32 fillérbe: Keresek hűvös hónapok szobát. Ligeti, Vörösvári-ut. 8.

Elmennék nevelőnek, kitanítónak kiegészített tanárjelölt vagyok, igényem szerények. Hegyesi, Rákossárok-utca 1.

Kis kigyó! T. Cz. p. r. miért? ...

Apró hirdetéseket, központi irodákban és országos újságokban még a következő években lehet feladni.

Brener nővérek dohányüzeméje. Teréz-kört 54. szám alatt.

Engelman Mór győrsájtányomda. IV. ker., Kálvin-ter 2. szám.

Franko Pál könyvkereskedése. IV., Gróf Cziráky-féle palota.

Jambrykóvyts könyvkereskedése. Csepel-ú. 150. (Takáczk. 4p.)

Eckstein Bernát hirdetői iroda. V. ker., Fűrdő-utca 4. szám.

Fischer J. D. hirdetői iroda. IV., Zsiborás-utca 7. szám.

Goldberger A. V. hirdetői iroda. IV., ker., Váci-utca 9. szám.

Haasenstein és Vogler hirdetői iroda. V. ker., Dorottya-utca 9. szám.

Leopold Gyula hirdetői irodája. VII., Erzsébet-kört 14.

Mosse Rudolf hirdetői iroda. VII. ker., Károly-kört 9. sz.

Magyar Színház csütörtöki, szöke látogatónak levele ...

Házasság. 27 éves fess fiatalom, 2000 ft. évi jövedelemmel ...

KERESLET. Hangjegymetsző tanonc, orsó beszállító ...

Lakást keresek a Csömör-út környékén, mely által nagy egyéb alkalmatosság ...

Három szobából álló lakást keresek nov. 1-én ...

Pénztárnoknál állást vagy egyéb alkalmatosságban keress fiatal, kellemes külsejű gyakorlati leány ...

Keresek 4 szobás utcai lakást, I. vagy II. emeleten ...

Tisztesztes egyszerű leány, a ki a házi dolgot elvégzésre készséges ...

Mindenest, ki zsidó hársán főzött azonnal felvevő ...

Zsidó kérészek segéd azonnal bekapcsol ...

KINÁLAT. Dame française diplomés cherche leçons dans familles distinguées ...

Egy csak kín ideg használ, cinos bolti-rendezés eladó Braun Adámnál ...

Teljes ellátást kaphat 2-3 intelligens fiatal ember ...

Ügynökök kitűnő tudással, gládására magas provizióval felvetnek ...

Birtok. Trensényomágyban 700 holdas, melyből 350 h. szántó ...

Birtok. 4500 hold, ebből 2000 h. szántó, rét és legelő ...

Bérlapota. Modern I. oszt. építkezés, nagy forgalmú utcai vilamos közlekedéssel ...

Urasági Villa. I. emelet, modern stílusban épült 14 szobával ...

Ístálló 4 ló részre kiadó. Tízölt. u. 6.

Két darab állg használt 16-os kintű 16-éves Lancster vasúti gőzmozgós ...

Bádogos műhely, vagy téli lakással együtt, 75-76 éves közelében, vasúti állomás helyében ...

Csemegeszőlőt 5 krosz postakosarakban legfrissebb Chasselas fajokból ...

Jobb úri házakhoz szakácsnak ajánlok, csodás fogadászónak is ...

Butorozott szoba szép burtozva, egy utcai egy udvari szoba ...

Kitűnő szabónő előző leányokhoz, szűk és vastag varrtatással, elvált munkás ...

Elegáns butorozott szoba, szőnyeges, világos utcai szoba, zongora ...

Némesgyoroki csemegeszőlő nagyszagos Avarffy Géza ur termeléséből ...

A kitűnőnek bizonyult Kristóffy-féle „Egő és egészségi gyögykenyér” ...

Eladunk és veszünk butorok. Ország és bármiféle butorok, szőlő és más növények ...

Nagy raktár: új és korosított használt és a legjobb karban lévő antik, barokk, angol és 6-német ...

Ritka alkalmi vétel: egy-egy székelyi magvászott elegáns szőnyeg ...

Gömöri és Társa, Kerepesi-ut. 61.

Uj korszak. Valamikor megeshetnek az a csoda, hogy az apró hirdetések hírtől és utca ...

Okleveles tanítónő ajánlok polgári és elemi iskolai tantervben való sikeres előkészítést ...

Családi ház szőlő- és gyümölcsös-teleppel, közel a fővárosnak ...

Edes csemegeszőlő direkt szőlőmész telepéről szállítva, keverve legfinomabb fajokat ...

Edes csemegeszőlő direkt szőlőmész telepéről szállítva, keverve legfinomabb fajokat ...

Edes csemegeszőlő direkt szőlőmész telepéről szállítva, keverve legfinomabb fajokat ...

Edes csemegeszőlő direkt szőlőmész telepéről szállítva, keverve legfinomabb fajokat ...

Őszi felöltők 8 ft. Loden-öltő zetek minden színben ...

Rothberger Jakab, Kristótfé-2. l-ső emelet.

Rothberger Jakab, cs. és kir. udvari szőlőmész Budapest, IV., Váci-utca 6.

Szép burtozott különbejárta fűrésztisztító szoba ...

Francia bonnes superieures, kézművességben járatos, 180 forint elvált ...

Pénzkölcsönt követelt minden előző nélkönnyű visszafizetés feltétel ...

Washington Multycoopt ut. szőlőmész sokszorosító-készlet ...

Okleveles tanítónő ajánlok polgári és elemi iskolai tantervben való sikeres előkészítést ...

Családi ház szőlő- és gyümölcsös-teleppel, közel a fővárosnak ...

Edes csemegeszőlő direkt szőlőmész telepéről szállítva, keverve legfinomabb fajokat ...

Edes csemegeszőlő direkt szőlőmész telepéről szállítva, keverve legfinomabb fajokat ...

Edes csemegeszőlő direkt szőlőmész telepéről szállítva, keverve legfinomabb fajokat ...

Edes csemegeszőlő direkt szőlőmész telepéről szállítva, keverve legfinomabb fajokat ...

Köznevelőszoty Felöltő ...

Rothberger Jakab, Kristótfé-2. l-ső emelet.

Rothberger Jakab, cs. és kir. udvari szőlőmész Budapest, IV., Váci-utca 6.

Szép burtozott különbejárta fűrésztisztító szoba ...

Francia bonnes superieures, kézművességben járatos, 180 forint elvált ...

Pénzkölcsönt követelt minden előző nélkönnyű visszafizetés feltétel ...

Washington Multycoopt ut. szőlőmész sokszorosító-készlet ...

Okleveles tanítónő ajánlok polgári és elemi iskolai tantervben való sikeres előkészítést ...

Családi ház szőlő- és gyümölcsös-teleppel, közel a fővárosnak ...

Edes csemegeszőlő direkt szőlőmész telepéről szállítva, keverve legfinomabb fajokat ...

Edes csemegeszőlő direkt szőlőmész telepéről szállítva, keverve legfinomabb fajokat ...

Edes csemegeszőlő direkt szőlőmész telepéről szállítva, keverve legfinomabb fajokat ...

Edes csemegeszőlő direkt szőlőmész telepéről szállítva, keverve legfinomabb fajokat ...